Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MACEJA ŠPUNARA [*MACIEJ SZPUNAR*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2021. gada 1. jūlijā [1]

Lieta C-118/20

JY,
piedaloties
Wiener Landesregierung

(*Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa, Austrija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Eiropas Savienības pilsonība – LESD 20. un 21. pants – Piemērošanas joma – Atteikšanās no dalībvalsts pilsonības, lai iegūtu citas dalībvalsts pilsonību saskaņā ar šīs dalībvalsts izsniegto garantiju naturalizēt attiecīgo personu – Šīs garantijas atsaukšana sabiedriskās kārtības apsvērumu dēļ – Bezvalstniecības situācija – Pilsonības iegūšanas nosacījumi – Samērīgums

Satura rādītājs

I. Ievads . . . 3

II. Atbilstošās tiesību normas . . . 3

A. Starptautiskās tiesības . . . 3

1. Konvencija par bezvalstniecības samazināšanu . . . 3

2. Konvencija par vairākvalstu pilsonības gadījumu samazināšanu . . . 4

3. Eiropas Konvencija par pilsonību . . . 4

B. Savienības tiesības . . . 5

C. Austrijas tiesības . . . 5

III. Pamatlietas fakti, tiesvedība Tiesā un prejudiciālie jautājumi . . . 7

[1] Oriģinālvaloda – franču.

IV. Juridiskais vērtējums 9

A. Ievada piezīmes 9

B. Par pirmo prejudiciālo jautājumu: vai situācija pamatlietā ietilpst Savienības tiesību jomā? . 10

1. Par atbilstošo Tiesas judikatūru attiecībā uz Savienības pilsoņa statusa zaudēšanu 11

a) Spriedums "Micheletti u.c.": dalībvalstu kompetence pilsonības iegūšanas un zaudēšanas jomā jāīsteno, ievērojot Savienības tiesības 11

b) Spriedumi "Rottmann" un "Tjebbes u. c.": spriedumā "Micheletti" nostiprinātā principa apstiprinājums un precizējums 12

2. Par strīdīgā lēmuma sekām attiecībā uz Savienības tiesībām 13

a) Spriedumos "Rottmann" un "Tjebbes u.c." noteikto principu piemērošana situācijai pamatlietā 13

b) Spriedumā "Ruiz Zambrano" izstrādātā judikatūra: liegums faktiski īstenot ar Savienības pilsoņa statusu piešķirtās būtiskās tiesības 16

c) Spriedums "Lounes": progresīvas integrācijas loģika 16

3. Par Igaunijas Republikas lēmumu izslēgt JY no tās pilsoņu kopuma 17

C. Par otro prejudiciālo jautājumu: strīdīgā lēmuma atbilstība samērīguma principam 19

1. Par vispārējo interešu mērķi, kas ir izvirzīts tiesiskajā regulējumā, uz kuru ir balstīts strīdīgais lēmums 19

2. Par samērīguma principa ievērošanu saistībā ar strīdīgā lēmuma ietekmi uz JY situāciju 21

a) Par apstākļiem, kas saistīti ar attiecīgās personas individuālo situāciju 21

1) Pārkāpumu raksturs 21

2) Laikposms no garantijas izsniegšanas dienas līdz tās atsaukšanas dienai 23

3) Tiesību uz brīvu pārvietošanos un uzturēšanos ierobežojumi visā Savienības teritorijā 23

4) Iespēja attiecīgai personai atgūt izcelsmes dalībvalsts pilsonību 24

5) Ģimenes un profesionālās dzīves normāla attīstība 24

b) Par valsts noteikumu spēju sasniegt ceļu satiksmes drošības mērķi un to saskaņotība 24

V. Secinājumi 25

I. Ievads

1. Saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem tai ir atļauts ar ceļu satiksmes drošību saistītu pārkāpumu dēļ atsaukt garantiju piešķirt pilsonību valstspiederīgajam, kam ir tikai vienas dalībvalsts pilsonība un kas citas dalībvalsts pilsonības iegūšanas nolūkā un atbilstoši minētās valsts iestāžu lēmumam par šīs garantijas piešķiršanu ir atteicies no šīs pilsonības un tādējādi no sava Eiropas Savienības pilsoņa statusa, tādējādi liedzot šai personai atgūt Savienības pilsoņa statusu.

2. Izskatāmajā lietā Tiesa ir aicināta sniegt LESD 20. panta interpretāciju saistībā ar spriedumos *Rottmann*[2] un *Tjebbes* u.c.[3] izstrādāto judikatūru un atbilstoši Savienības tiesībām izskatīt salīdzinoši sarežģīta jautājuma trešo daļu par dalībvalstu pienākumiem pilsonības iegūšanas un zaudēšanas jomā.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Starptautiskās tiesības

1. Konvencija par bezvalstniecības samazināšanu

3. Austrijas Republika 1972. gada 22. septembrī pievienojās Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijai par bezvalstniecības samazināšanu, kas pieņemta Ņujorkā 1961. gada 30. augustā un stājusies spēkā 1975. gada 13. decembrī (turpmāk tekstā – "Konvencija par bezvalstniecības samazināšanu"). Šīs konvencijas 7. panta 2., 3. un 6. punktā ir paredzēts:

"2. Līgumslēdzējas valsts pilsonis, kas vēlas naturalizēties kādā ārvalstī, nezaudē savu pilsonību, kamēr nav ieguvis šīs ārvalsts pilsonību vai nav saņēmis apstiprinājumu par tās iegūšanu.

3. Saskaņā ar šā panta 4. un 5. punkta noteikumiem līgumslēdzējas valsts pilsonis nezaudē savu pilsonību un nekļūst par bezvalstnieku, izbraucot no valsts, dzīvojot ārvalstīs, nereģistrējoties vai cita līdzīga iemesla dēļ.

[..]

6. Izņemot šajā pantā minētos apstākļus, persona nezaudē līgumslēdzējas valsts pilsonību, ja tās zaudēšanas dēļ persona kļūtu par bezvalstnieku, neatkarīgi no tā, ka citi šīs konvencijas noteikumi šādu pilsonības zaudēšanu tieši neaizliedz."

4. Konvencijas 8. panta 1. un 3. punktā ir noteikts:

"1. Līgumslēdzēja valsts neatņem personai pilsonību, ja atņemšanas gadījumā šī persona kļūtu par bezvalstnieku.

[..]

[2] 2010. gada 2. marta spriedums (C-135/08, turpmāk tekstā – "spriedums *Rottmann*", EU:C:2010:104).

[3] 2019. gada 12. marta spriedums (C-221/17, turpmāk tekstā – "spriedums *Tjebbes* u.c.", EU:C:2019:189).

3. Neatkarīgi no šā panta 1. punkta noteikumiem līgumslēdzēja valsts var paturēt tiesības atņemt personai pilsonību, ja, parakstot vai ratificējot šo konvenciju vai pievienojoties tai, valsts paziņo par savu nodomu paturēt šādas tiesības, norādot vienu vai vairākus no turpmāk minētiem iemesliem, kas attiecīgajā laikā noteikti šīs valsts tiesību aktos:

a) pretēji savam lojalitātes pienākumam pret līgumslēdzēju valsti šī persona,

[..]

ii) ar savu uzvedību ir nopietni kaitējusi valsts būtiski svarīgām interesēm;

[..].”

2. Konvencija par vairākvalstu pilsonības gadījumu samazināšanu

5. Konvencija par vairākvalstu pilsonības gadījumu samazināšanu un militāro dienestu vairākvalstu pilsonības gadījumos, kas parakstīta Strasbūrā 1963. gada 6. maijā un stājusies spēkā 1968. gada 28. martā, Austrijas Republikā ir piemērojama no 1975. gada 1. septembra.

6. Šīs konvencijas 1. panta “Par vairākvalstu pilsonības gadījumu samazināšanu” 1. punktā ir noteikts, ka “pilngadīgi līgumslēdzēju pušu valstspiederīgie, kas pēc skaidra gribas apliecinājuma naturalizācijas kārtībā, pēc izvēles vai reintegrējoties iegūst citas līgumslēdzējas puses pilsonību, zaudē savu agrāko pilsonību; viņi nedrīkst to saglabāt”.

3. Eiropas Konvencija par pilsonību

7. Eiropas Konvencija par pilsonību, kas pieņemta Eiropas Padomē 1997. gada 6. novembrī un stājusies spēkā 2000. gada 1. martā (turpmāk tekstā – “Konvencija par pilsonību”), Austrijas Republikā ir piemērojama no 2000. gada 1. marta.

8. Konvencijas par pilsonību 4. pantā “Principi” ir paredzēts, ka katras līgumslēdzējas puses noteikumiem par pilsonību ir jābūt balstītiem it īpaši uz principiem, saskaņā ar kuriem ikvienam ir tiesības uz pilsonību un ir jāvairās no bezvalstniecības.

9. Šīs konvencijas 6. panta “Pilsonības iegūšana” 3. punktā ir noteikts, ka “ikviena līgumslēdzēja valsts savās iekšējās tiesībās paredz iespēju naturalizēt personas, kuras likumīgi un pastāvīgi uzturas tās teritorijā. Nosakot naturalizācijas noteikumus, valsts nedrīkst paredzēt uzturēšanās laiku, kas pārsniegtu 10 gadus pirms iesnieguma iesniegšanas”.

10. Minētās konvencijas 7. panta “Pilsonības zaudēšana *ex lege* vai pēc līgumslēdzējas valsts iniciatīvas” 1. un 3. punktā ir paredzēts:

“1. Līgumslēdzēja valsts nedrīkst savās iekšējās tiesībās paredzēt pilsonības zaudēšanu *ex lege* vai pēc līgumslēdzējas valsts iniciatīvas, izņemot šādus gadījumus:

a) brīvprātīga citas valsts pilsonības iegūšana;

b) līgumslēdzējas valsts pilsonības iegūšana negodīgā ceļā, sniedzot nepatiesu informāciju vai noklusējot jebkuru faktu attiecībā uz šo lietu;

[..]

d) rīcība, kas nopietni kaitē līgumslēdzējas valsts vitālajām interesēm;

[..]

3. Līgumslēdzēja valsts savās iekšējās tiesībās nedrīkst paredzēt šīs valsts pilsonības zaudēšanu šā panta 1. un 2. punktā minētajos gadījumos, ja persona tādējādi kļūtu bezvalstnieks, izņemot gadījumus, kuri minēti šā panta 1. punkta "b" apakšpunktā."

11. Šīs konvencijas 8. pantā "Pilsonības zaudēšana pēc personas iniciatīvas" tostarp ir noteikts, ka "ikviena līgumslēdzēja valsts atļauj atteikties no tās pilsonības, ja personas tādējādi nekļūst bezvalstnieki".

12. Saskaņā ar Konvencijas par pilsonību 10. pantu "Iesniegumu izskatīšana" "ikviena līgumslēdzēja valsts nodrošina to, ka iesniegumi par tās pilsonības iegūšanu, saglabāšanu, zaudēšanu, atgūšanu vai apliecināšanu tiek izskatīti pieņemami īsā laikā".

13. Šīs konvencijas 15. panta "Citi iespējamie vairākvalstu pilsonības gadījumi" ir paredzēts:

"Šīs konvencijas normas neierobežo līgumslēdzējas valsts tiesības noteikt savās iekšējās tiesībās, vai:

a) līgumslēdzējas valsts pilsoņi, kuri iegūst vai kuriem ir citas valsts pilsonība, saglabā vai zaudē tās pilsonību;

b) šīs valsts pilsonības iegūšana vai saglabāšana tiem ir saistīta ar citas valsts pilsonības zaudēšanu vai atteikšanos no tās."

14. Minētās konvencijas 16. pantā "Iepriekšējās pilsonības saglabāšana" ir noteikts, ka "līgumslēdzēja valsts citas valsts pilsonības zaudēšanu vai atteikšanos no tās nevar uzskatīt par nosacījumu savas pilsonības iegūšanai vai saglabāšanai gadījumos, kad šāda pilsonības zaudēšana vai atteikšanās no tās nav iespējama vai kad to nevar prasīt".

B. Savienības tiesības

15. Ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 20. panta 1. punktu ir izveidota Savienības pilsonība, un tajā ir noteikts, ka "ikviena persona, kam ir kādas dalībvalsts pilsonība", ir Savienības pilsonis. Saskaņā ar LESD 20. panta 2. punkta a) apakšpunktu Savienības pilsoņiem "ir tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstu teritorijā".

C. Austrijas tiesības

16. 1985. gada 30. jūlija *Staatsbürgerschaftsgesetz 1985* (1985. gada Austrijas Pilsonības likums[4]; turpmāk tekstā – "*StbG*") 10. pantā "Piešķiršana" ir noteikts:

(1) Ja vien šajā federālajā likumā nav noteikts citādi, pilsonību ārvalstniekam var piešķirt tikai,

[4] *BGBl.* Nr. 311/1985, redakcijā, kas publicēta *BGBl.* I, Nr. 136/2013.

[..]

6. ja viņa līdzšinējā rīcība apliecina to, ka viņš attiecībā uz valsti ir noskaņots labvēlīgi un nerada apdraudējumu sabiedriskajam mieram, kārtībai un drošībai vai citām [Romā 1950. gada 4. novembrī parakstītās Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas] 8. panta 2. punktā minētajām sabiedriskajām interesēm;

[..]

(2) Pilsonību ārvalstniekam nevar piešķirt,

[..]

2. ja viņš ir ticis vairākkārt notiesāts par īpašas smaguma pakāpes nopietnu administratīvu pārkāpumu [..]

[..]

(3) Pilsonību ārvalstniekam, kuram ir citas valsts pilsonība, nevar piešķirt, ja viņš

1. neveic darbības, kas nepieciešamas, lai izstātos no līdzšinējās valsts pilsoņu kopuma, lai gan tās viņam ir iespējamas veikt un ir samērīgas

[..].”

17. *StbG* 20. panta 1. līdz 3. punktā ir paredzēts:

“(1) Garantiju par pilsonības piešķiršanu ārvalstniekam sākotnēji jāizsniedz gadījumā, ja viņš divu gadu laikā iesniedz apliecinājumu par izslēgšanu no līdzšinējās valsts pilsoņu kopuma, ja

1. viņš nav bezvalstnieks;

2. nav piemērojams ne 10. panta 6. punkts, ne 16. panta 2. punkts, ne 17. panta 4. punkts un

3. garantija viņam darītu iespējamu vai atvieglotu izstāšanos no līdzšinējās valsts pilsoņu kopuma.

(2) Garantija ir jāatsauc, ja ārvalstnieks vairs neizpilda kaut vai tikai vienu pilsonības piešķiršanai nepieciešamo nosacījumu, izņemot 10. panta 1. punkta 7. apakšpunktā minēto.

(3) Valsts pilsonību, par kuras piešķiršanu ir izsniegta garantija, ir jāpiešķir, tiklīdz ārvalstnieks

1. ir izslēgts no līdzšinējās valsts pilsoņu kopuma vai

2. iesniedz apliecinājumu, ka darbības, kas nepieciešamas, lai izstātos no līdzšinējās valsts pilsoņu kopuma, viņam nav bijušas iespējamas vai samērīgas.”

III. Pamatlietas fakti, tiesvedība Tiesā un prejudiciālie jautājumi

18. Ar 2008. gada 15. decembra vēstuli JY, tolaik Igaunijas valstspiederīgā, lūdza tai piešķirt Austrijas pilsonību.

19. Ar 2014. gada 11. marta lēmumu *Niederösterreichische Landesregierung* (Lejasaustrijas federālās zemes valdība, Austrija), kurai tolaik bija kompetence izskatīt pieteikumu, ņemot vērā JY dzīvesvietu, atbilstoši *StbG* 11. *bis* panta 4. punkta 2. apakšpunktam, lasot to kopsakarā ar 20. un 39. pantu, izsniedza viņai garantiju par Austrijas pilsonības piešķiršanu, ja JY divu gadu laikā iesniegs apliecinājumu par izslēgšanu no Igaunijas Republikas pilsoņu kopuma.

20. JY savu galveno dzīves vietu pārcēla uz Vīni (Austrija) un noteiktajā divu gadu laikā iesniedza Igaunijas Republikas apstiprinājumu, ka atbilstoši Igaunijas Republikas valdības lēmumam viņa ar 2015. gada 27. augustu ir izslēgta no Igaunijas pilsoņu kopuma. Kopš izslēgšanas no šī pilsoņu kopuma JY ir bezvalstniece.

21. Ar 2017. gada 6. jūlija lēmumu *Wiener Landesregierung* (Vīnes federālās zemes pārvalde, Austrija), kas ir ieguvusi kompetenci izskatīt JY pieteikumu, saskaņā ar *StbG* 20. panta 2. punktu atsauca *Niederösterreichische Landesregierung* (Lejasaustrijas federālā zemes pārvalde) lēmumu un saskaņā ar šī likuma 10. panta 1. punkta 6. apakšpunktu noraidīja JY pieteikumu piešķirt viņai Austrijas pilsonību (turpmāk tekstā – "strīdīgais lēmums").

22. *Wiener Landesregierung* (Vīnes federālās zemes pārvalde, Austrija) šo lēmumu pamatoja ar to, ka, pirmkārt, JY bija izdarījusi divus smagus administratīvos pārkāpumus pēc tam, kad viņa bija saņēmusi garantiju par Austrijas pilsonības piešķiršanu, proti, nepiestiprināja savam transportlīdzeklim tehniskās apskates zīmi, kā arī vadīja mehānisko transportlīdzekli alkohola reibumā, un, otrkārt, pirms šīs garantijas izsniegšanas, proti, laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam, viņa izdarīja astoņus administratīvos pārkāpumus. Tādējādi šī administratīvā iestāde uzskatīja, ka JY vairs neizpilda *StbG* 10. panta 1. punkta 6. apakšpunktā paredzētos nosacījumus. JY cēla prasību par minēto lēmumu.

23. Ar 2018. gada 23. janvāra spriedumu *Verwaltungsgericht Wien* (Administratīvā tiesa Vīnē, Austrija) noraidīja prasību, būtībā nospriežot, ka saskaņā ar *StbG* 20. panta 2. punktu garantija piešķirt Austrijas pilsonību ir jāatsauc, ja atteikuma pamatojums ir radies pēc apliecinājuma par izslēgšanu no līdzšinējās valsts pilsoņu kopuma saņemšanas un ka šajā lietā šī likuma 10. panta 1. punkta 6. apakšpunktā paredzētais [pilsonības] piešķiršanas nosacījums nav izpildīts. Proti, pirmais no diviem minētajiem smagiem administratīvajiem pārkāpumiem apdraud ceļu satiksmes drošības aizsardzību, savukārt otrais pārkāpums apdraud citu ceļu satiksmes dalībnieku drošību. Šīs tiesas ieskatā, šie divi smagie administratīvie pārkāpumi, aplūkojot tos kopā ar astoņiem laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam izdarītajiem administratīvajiem pārkāpumiem, liek šaubīties par JY pareizu rīcību nākotnē šīs tiesību normas izpratnē, un šo secinājumu neatspēko JY ilgtermiņa uzturēšanās Austrijā, kā arī viņas profesionālā un personiskā integrācija.

24. Turklāt minētā tiesa uzskatīja, ka spriedums *Rottmann* nav piemērojams, jo strīdīgā lēmuma pieņemšanas dienā JY jau bija bezvalstniece un tādējādi vairs nebija Savienības pilsone. Turklāt smagu pārkāpumu esamības dēļ tika atzīts, ka strīdīgais lēmums ir samērīgs, ņemot vērā Konvenciju par bezvalstniecības samazināšanu.

25. JY iesniedza par šo spriedumu revīzijas sūdzību *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa, Austrija).

26. Šajā gadījumā, ņemot vērā administratīvos pārkāpumus, ko JY izdarīja pirms un pēc garantijas piešķirt Austrijas pilsonību saņemšanas, iesniedzējtiesa uzsver, ka Austrijas tiesībās nevar apstrīdēt ne apstākli, ka ir izpildīti garantijas piešķirt Austrijas pilsonību atsaukšanas nosacījumi *StbG* 20. panta 2. punkta izpratnē, ne pieteikuma piešķirt šo pilsonību noraidījumu saskaņā ar šī likuma 10. panta 1. punkta 6. apakšpunktu.

27. Tāpēc iesniedzējtiesa precizē, ka, lai arī *Verwaltungsgericht Wien* (Administratīvā tiesa Vīnē) pārbaudīja šīs atsaukšanas samērīgumu atbilstoši Konvencijai par bezvalstniecības samazināšanu, ņemot vērā JY bezvalstnieces situāciju, un, izvērtējusi viņas izdarītos pārkāpumus, atzina tās samērīgumu, šī tiesa tomēr neizvērtēja to atbilstoši Savienības tiesībām, kā arī neveica samērīguma pārbaudi attiecībā uz sekām, kādas garantijas piešķirt pilsonību atsaukšana izraisīja uz attiecīgās personas un attiecīgā gadījumā uz viņas ģimenes locekļu situāciju, jo tā uzskatīja, ka spriedumi *Rottmann* un *Tjebbes* u.c. šajā lietā nav piemērojami.

28. Tādējādi saistībā ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa sākumā attiecībā uz JY faktisko un tiesisko situāciju strīdīgā lēmuma pieņemšanas dienā, kurai ir izšķiroša nozīme *Verwaltungsgericht Wien* (Administratīvā tiesa Vīnē) sprieduma pamatotības pārbaudē, norāda, ka JY nebija Savienības pilsone. Tādējādi atšķirībā no attiecīgajām personām lietās, kurās pasludināti spriedumi *Rottmann* un *Tjebbes* u.c., Savienības pilsoņa statusa zaudēšana neesot saistīta ar strīdīgo lēmumu. Gluži pretēji, tā kā garantija piešķirt Austrijas pilsonību tika atsaukta un tās pieteikums Austrijas pilsonības piešķiršanai tika noraidīts, JY esot zaudējusi nosacīti iegūtās tiesības atgūt Savienības pilsonību, no kuras viņa jau bija atteikusies.

29. Tādējādi rodas jautājums par to, vai šāda situācija pēc savas būtības un sekām ietilpst Savienības tiesību jomā un vai, pieņemot strīdīgo lēmumu, administratīvajai iestādei bija jāievēro šīs tiesības. Šajā ziņā iesniedzējtiesa tāpat kā *Verwaltungsgericht Wien* (Administratīvā tiesa Vīnē) uzskata, ka šī situācija neietilpst Savienības tiesību jomā.

30. Ja uz pirmo jautājumu tiktu sniegta apstiprinoša atbilde, iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot arī to, vai kompetentajām iestādēm un valsts tiesām saskaņā ar Tiesas judikatūru ir jāizvērtē, vai garantijas piešķirt Austrijas pilsonību atsaukšana, kas liedz attiecīgajai personai iespēju atgūt Savienības pilsoņa statusu, ņemot vērā tā sekas uz viņas situāciju, no Savienības tiesību skatpunkta ir saderīga ar samērīguma principu. Šī tiesa uzskata, ka šāda samērīguma pārbaude ir jāveic, un šajā ziņā vaicā, vai samērīgumam noteicoši var būt vienīgi tas, ka JY ir atteikusies no savas Savienības pilsonības un tādējādi izzūd dalībvalsts īpašās solidaritātes un lojalitātes attiecības ar saviem pilsoņiem, kā arī pilsonības saiknes pamatā esošo tiesību un pienākumu savstarpējība [5].

[5] Skat. spriedumu *Tjebbes* u.c., 33. punkts.

31. Šādos apstākļos ar 2020. gada 13. februāra lēmumu, kas Tiesā iesniegts 2020. gada 3. martā, *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai tādas fiziskas personas situācija, kura – kā revīzijas sūdzības iesniedzēja pamatlietā – ir atteikusies no vienas Eiropas Savienības dalībvalsts pilsonības un līdz ar to no Savienības pilsonības, lai atbilstoši otras dalībvalsts garantijai piešķirt pieprasīto pilsonību iegūtu otras dalībvalsts pilsonību, tādējādi pēc pilsonības piešķiršanas garantijas atsaukšanas viņai zaudējot iespēju atgūt Savienības pilsonību, pēc savas būtības un sekām ietilpst Savienības tiesībās, un tāpēc, atsaucot pilsonības piešķiršanas garantiju, ir jāievēro Savienības tiesības?

Ja atbilde uz [pirmo] jautājumu ir apstiprinoša:

2) Vai kompetentajām valsts iestādēm, tai skaitā attiecīgi valsts tiesām, pieņemot lēmumu par dalībvalsts pilsonības piešķiršanas garantijas atsaukšanu, ir jāizvērtē, vai garantijas atsaukšana, kas padara neiespējamu Savienības pilsonības atgūšanu, no Savienības tiesību viedokļa atbilst samērīguma principam, ņemot vērā tās ietekmi uz attiecīgās personas situāciju?"

32. Rakstveida apsvērumus iesniedza JY, Austrijas un Francijas valdības, kā arī Eiropas Komisija. Tie paši lietas dalībnieki, kā arī Igaunijas un Nīderlandes valdības bija pārstāvēti tiesas sēdē, kas notika 2021. gada 1. martā.

IV. Juridiskais vērtējums

A. Ievada piezīmes

33. LESD 20. panta 1. punktā ir paredzēts, ka "ikviena persona, kam ir kādas dalībvalsts pilsonība, ir Savienības pilsonis. Savienības pilsonība papildina, nevis aizstāj valsts pilsonību". Tādējādi ar LESD 20. pantu ikvienam, kam ir dalībvalsts pilsonība, ir piešķirts Savienības pilsoņa statuss [6], kas ir visu dalībvalstu pilsoņu pamatstatuss [7]. Tas nozīmē, ka dalībvalsts pilsonība ir priekšnosacījums Savienības pilsoņa statusam, kam ir piesaistītas visas LESD paredzētās tiesības un pienākumi [8]. Tādējādi Savienības pilsonībai nav tikai atvasināts, bet arī papildu raksturs, ciktāl tā piešķir Savienības pilsoņiem tādas papildu tiesības kā tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstu teritorijā vai tiesības balsot un kandidēt Eiropas Parlamenta un pašvaldību vēlēšanās [9]. Šajā nozīmē Savienības pilsoņa statuss piešķir dalībvalstu pilsoņiem pilsonību, kas ir "papildus valsts pilsonībai" [10].

6 Spriedumi, 2002. gada 11. jūlijs, *D'Hoop* (C-224/98, EU:C:2002:432, 27. punkts), un nesenāks spriedums, 2020. gada 27. februāris, *Subdelegación del Gobierno en Ciudad Real* (Savienības pilsoņa laulātais) (C-836/18, EU:C:2020:119, 35. punkts).

7 Skat. it īpaši spriedumu, 2001. gada 20. septembris, *Grzelczyk* (C-184/99, EU:C:2001:458, 31. punkts).

8 LESD 20. panta 2. punkta pirmajā daļā tostarp ir paredzēts, ka "Savienības pilsoņiem ir ar Līgumiem piešķirtās tiesības un ar tiem uzliktie pienākumi".

9 LESD 20. panta 2. punkta pirmās daļas a)–b) apakšpunkts. Skat. arī LESD 20. panta 2. punkta pirmās daļas c) un d) apakšpunktu. It īpaši no LESD 20. panta 2. punkta pirmās daļas c) apakšpunkta izriet, ka Savienības pilsoņa statuss nav rezervēts tiem dalībvalstu pilsoņiem, kas uzturas vai atrodas Savienības teritorijā. Šajā ziņā skat. ģenerāladvokāta P. Mengoci [*P. Mengozzi*] secinājumus lietā *Tjebbes* u.c. (C-221/17, EU:C:2018:572, 38. punkts).

10 Skat. ģenerāladvokāta L. M. Pojareša Maduru [*L. M. Poiares Maduro*] secinājumus lietā *Rottmann* (C-135/08, EU:C:2009:588, 16. punkts).

34. Izskatāmā lieta, kas iekļaujas šajā tiesiskajā kontekstā, tieši attiecas uz Savienības pilsoņa pamatstatusu, un iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi ir saistīti ar spriedumiem *Rottmann* un *Tjebbes* u.c., kuriem it īpaši ir nozīme konkrētajā lietā.

35. Šajos secinājumos izskatīšu, pirmkārt, jautājumu par to, vai situācija pamatlietā ietilpst Savienības tiesību jomā. Šajā ziņā izklāstīšu judikatūru attiecībā uz Savienības pilsoņa statusa zaudēšanu un turpinājumā, ņemot to vērā, aplūkošu strīdīgā lēmuma sekas (pirmais jautājums). Otrkārt, pēc atsauces uz Igaunijas valdības lēmumu izslēgt JY no šīs valsts pilsoņu kopuma pārbaudīšu šī pirmā lēmuma samērīgumu (otrais jautājums).

B. Par pirmo prejudiciālo jautājumu: vai situācija pamatlietā ietilpst Savienības tiesību jomā?

36. Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai tādas fiziskas personas situācija, kurai ir tikai vienas dalībvalsts pilsonība, kura ir atteikusies no šīs pilsonības un tādējādi no sava Savienības pilsoņa statusa, lai iegūtu citas dalībvalsts pilsonību atbilstoši pēdējās minētās dalībvalsts iestāžu lēmumam par garantiju piešķirt viņai pilsonību, kas vēlāk tomēr tiek atsaukts, un kuras pieteikums piešķirt minēto pilsonību tiek noraidīts, tādējādi liedzot šai personai atgūt Savienības pilsoņa statusu, pēc savas būtības un sekām ietilpst Savienības tiesību jomā.

37. Pirmkārt, attiecībā uz šīs lietas īpatnībām iesniedzējtiesa norāda, ka situāciju pamatlietā raksturo apstāklis, ka strīdīgā lēmuma pieņemšanas dienā JY jau bija atteikusies no Igaunijas pilsonības un tādējādi no Savienības pilsoņa statusa. Tāpēc atšķirībā no situācijām, attiecībā uz kurām pasludināti spriedumi *Rottmann* un *Tjebbes* u.c., strīdīgais lēmums neesot izraisījis Savienības pilsoņa statusa zaudēšanu, un JY situācijai Savienības tiesības neesot piemērojamas.

38. Otrkārt, attiecībā uz lietas dalībnieku iesniegtajiem rakstveida apsvērumiem Austrijas valdība piekrīt iesniedzējtiesas viedoklim un apgalvo, ka JY pēc savas iniciatīvas ir atteikusies no Igaunijas pilsonības un tādējādi no Savienības pilsonības. Tomēr JY uzsver, ka viņai nekad neesot bijis nodoma atteikties no Savienības pilsoņa statusa kā pamatstatusa. Viņa tikai esot vēlējusies – tiesiskā paļāvībā – iegūt citas dalībvalsts pilsonību, un Savienības pilsonību beigu beigās viņa neesot zaudējusi brīvprātīgi. JY apgalvo – ciktāl garantijas piešķirt Austrijas pilsonību atsaukšana skar viņas kā Savienības pilsones tiesības, Austrijas iestādēm šajā ziņā esot bijis jāievēro Savienības tiesības.

39. Francijas valdība un Komisija uzskata, ka situācija pamatlietā pēc tās būtības un sekām ietilpst Savienības tiesību jomā.

40. Turklāt Francijas valdība uzskata, ka attiecībā uz JY, kas atteicās no savas sākotnējās Igaunijas pilsonības, jo cita dalībvalsts bija izsniegusi garantiju piešķirt viņai savu pilsonību, tika pieņemts lēmums par šīs garantijas atsaukšanu, kas izraisīja bezvalstniecības situācijas saglabāšanu, ko raksturo ar LESD 20. pantu piešķirtā Savienības pilsoņa statusa un ar to saistīto tiesību zaudēšana. Dalībvalstīm, īstenojot savu kompetenci pilsonības jomā, šādā situācijā esot jāievēro Savienības tiesības.

41. Komisija savukārt atzīst, ka situācija pamatlietā atšķiras no tām, kas aplūkotas spriedumos *Rottmann* un *Tjebbes* u.c. Tomēr tā apgalvo – tas, ka Savienības pilsonis, kurš vēlas labāk integrēties uzņemošajā dalībvalstī un lūdz piešķirt viņam tās pilsonību, pielāgo savu rīcību šīs dalībvalsts tiesībām un ir gatavs īslaicīgi kļūt par bezvalstnieku, nevar radīt viņam kaitējumu tā

iemesla dēļ, ka garantijas piešķirt Austrijas pilsonību atsaukšanu nevar pārbaudīt tiesā atbilstoši Savienības tiesībām, jo saskaņā ar Austrijas pilsonības iegūšanas sistēmu viņam bija jāpieņem bezvalstniecība.

42. Igaunijas un Nīderlandes valdības arī tiesas sēdē apgalvoja, ka JY situācija ietilpst Savienības tiesību jomā.

43. Tāpēc pārbaudīšu, vai, ņemot vērā pamatlietā aplūkotās situācijas īpašos apstākļus, šī situācija ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā.

1. Par atbilstošo Tiesas judikatūru attiecībā uz Savienības pilsoņa statusa zaudēšanu

44. Iesniedzējtiesa atsaucas uz spriedumiem *Rottmann* un *Tjebbes* u.c.. Tomēr pirms attiecīgās judikatūras izvērtēšanas, manuprāt, sākumā ir lietderīgi aplūkot spriedumu *Micheletti* u.c. [11].

a) Spriedums "Micheletti u.c.": dalībvalstu kompetence pilsonības iegūšanas un zaudēšanas jomā jāīsteno, ievērojot Savienības tiesības

45. Spriedumā *Micheletti* u.c. [12] Tiesa apgalvoja, ka "saskaņā ar starptautiskajām tiesībām pilsonības iegūšanas un zaudēšanas nosacījumu noteikšana ir katras dalībvalsts kompetencē, kas ir jāīsteno, ievērojot Savienības tiesības". Tiesa precizēja – ja dalībvalsts, ievērojot Savienības tiesības, ir piešķīrusi savu pilsonību personai, cita dalībvalsts nevar "ierobežot citas dalībvalsts pilsonības sekas [..], izvirzot papildu nosacījumu šīs pilsonības atzīšanai saistībā ar kādas Līgumā paredzētas pamatbrīvības īstenošanu" [13].

46. Manuprāt, tagad ir jāuzver, ka šajā spriedumā formulētā Tiesas atruna, saskaņā ar kuru ir jāievēro Savienības tiesības, ietver gan pilsonības iegūšanas, gan tās zaudēšanas nosacījumus. Šo jautājumu aplūkošu vēlāk [14].

[11] Spriedums, 1992. gada 7. jūlijs (C-369/90, EU:C:1992:295).

[12] Spriedums, 1992. gada 7. jūlijs (C-369/90, EU:C:1992:295, 10. punkts). Atgādinājumam – lieta, kurā pasludināts šis spriedums, attiecās uz tāda pilsoņa situāciju, kuram bija Itālijas un Argentīnas dubultpilsonība. Kad viņš vēlējās pārcelties uz dzīvi uzņemošajā dalībvalstī (Spānija), šīs dalībvalsts iestādes, atsaucoties uz valsts tiesībām, ņēma vērā pastāvīgās dzīvesvietas, proti, trešās valsts, pilsonību.

[13] Spriedums, 1992. gada 7. jūlijs, *Micheletti* u.c. (C-369/90, EU:C:1992:295, 10. punkts). Tiesa šo domu pauda 1981. gada 12. novembra spriedumā *Airola*/Komisija (72/80, EU:C:1981:267, 8. un nākamie punkti) un 1979. gada 7. februāra spriedumā *Auer* (136/78, EU:C:1979:34, 28. punkts). Pirmkārt, Tiesa atteicās ņemt vērā Itālijas pilsonību, ko kāda Beļģijas ierēdne bija ieguvusi naturalizācijas kārtībā, jo tā viņai bija uzspiesta, piemērojot Itālijas tiesību aktus un bez iespējas no tās atteikties, jo viņa bija noslēgusi laulību ar Itālijas pilsoni, – tādējādi pārkāpjot Kopienu principu, kas paredz vienlīdzīgu attieksmi pret ierēdņiem vīriešiem un sievietēm. Otrkārt, tā nosprieda, ka "nevienā Līguma tiesību normā tā piemērošanas jomā nav atļauts piemērot atšķirīgu attieksmi pret kādas dalībvalsts pilsoņiem atkarībā no šīs valsts pilsonības iegūšanas laika vai veida, jo brīdī, kad viņš atsaucas uz Kopienu tiesību normās paredzētajām priekšrocībām, viņam ir kādas dalībvalsts pilsonība".

[14] Skat. šo secinājumu 56. punktu.

b) Spriedumi "Rottmann" un "Tjebbes u. c.": spriedumā "Micheletti" nostiprinātā principa apstiprinājums un precizējums

47. Princips, ko Tiesa nostiprināja spriedumā *Micheletti* u.c.[15], tika apstiprināts spriedumā *Rottmann*[16]. Izskatot Vācijas iestāžu pieņemto lēmumu par naturalizācijas atsaukšanu, Tiesa ir precizējusi arī šī principa tvērumu[17]. Atgādinājusi dalībvalstu kompetenci pilsonības iegūšanas un zaudēšanas jomā[18], Tiesa tādējādi ir nospriedusi, ka, "pat ja kāds jautājums ietilpst dalībvalstu kompetencē, gadījumos, kad piemērojamas Savienības tiesības, attiecīgajām valsts tiesību normām ir tās jāievēro"[19]. Saistībā ar to Tiesa ir pamatojusies uz pastāvīgo judikatūru, kas attiecas uz situācijām, kurās tiesību akti, kas pieņemti jautājumā, kurš ietilpst valsts kompetencē, ir tikuši izvērtēti Savienības tiesību gaismā[20]. Tādējādi, tā kā šīs situācijas ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā, tajās ir jāievēro Savienības tiesības un tās ir pakļautas pārbaudei Tiesā[21]. Proti, pieņemot valsts pasākumus, Savienības pilsoņa statusam nevar tikt liegta tā efektīvā iedarbība, un tādējādi nedrīkst tikt pārkāptas tiesības, kuras tas piešķir[22].

48. Spriedumā *Rottmann*[23] Tiesa tātad nosprieda, ka, ņemot vērā ar LESD 20. pantu piešķirtā Savienības pilsoņa statusa fundamentālo raksturu, tāda Savienības pilsoņa situācija, attiecībā uz kuru kādas dalībvalsts iestādes pieņem lēmumu atņemt viņam naturalizācijas kārtībā piešķirto pilsonību pēc tam, kad viņš zaudējis citas dalībvalsts pilsonību, kura viņam bijusi sākotnēji, apstākļos, kad tā rezultātā var zaudēt minēto statusu un ar to saistītās tiesības, pēc savas dabas un savu seku dēļ ietilpst Savienības tiesību jomā.

15 Spriedums, 1992. gada 7. jūlijs (C-369/90, EU:C:1992:295, 10. punkts).

16 39. un 45. punkts. Atgādinājumam – *J. Rottmann* Vācijas pilsonību naturalizācijas kārtībā bija ieguvis krāpnieciski.

17 Skat. it īpaši Lagarde, P., "Retrait de la nationalité acquise frauduleusement par naturalisation", *Revue critique de droit international privé*, 2010, 540. lpp.; Kostakopoulou, D., "European Union citizenship and Member State nationality: updating or upgrading the link?", *Has the European Court of Justice Challenged Member State Sovereignty in Nationality Law*?, J. Shaw (red.), EUI Working Papers, RSCAS 2011/62, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, EUDO Citizenship Observatory, 21.–26. lpp., un šajā darbā Kochenov, D., "Two Sovereign States vs. a Human Being: CJEU as a Guardian of Arbitrariness in Citizenship Matters", 11.–16. lpp., kā arī De Groot, G.R., un Seling, A., "The consequences of the Rottmann judgment on Member State autonomy – The Courts avant gardism in nationality matters", 27.–31. lpp.

18 Spriedums *Rottmann*, 39. punkts un tajā minētā judikatūra.

19 Spriedums *Rottmann*, 41. punkts. Skat. arī ģenerāladvokāta L. M. Pojareša Maduru secinājumus šajā lietā (C-135/08, EU:C:2009:588, 20. punkts): "Tomēr tad, ja konkrēta situācija ietilpst Kopienu tiesību piemērošanas jomā, valstis vairs nevar pilnīgi brīvi īstenot tām saglabāto kompetenci. Tās ierobežo pienākums ievērot Kopienu tiesību normas."

20 Spriedums *Rottmann*, 41. punkts un tajā minētā judikatūra.

21 Attiecībā uz šajā jomā izstrādātās judikatūras doktrināro vērtējumu skat. it īpaši Konstadinides, T., "La fraternité européenne? The extent of national competence to condition the acquisition and loss of nationality from the perspective of EU citizenship", *European Law Review*, 2010, 35(3), 401.–414. lpp., un Pudzianowska, D., "Warunki nabycia i utraty obywatelstwa Unii Europejskiej. Czy dochodzi do autonomizacji pojęcie obywatelstwa Unii?", *Ochrona praw obywatelek i obywateli Unii Europejskiej, éd. Baranowska, G.*, Bodnar, A., Gliszczyńska-Grabias, A., Varšava, 2015, 141.–154. lpp.

22 Attiecībā uz šo spriedumu skat. Mengozzi, P., "Complémentarité et coopération entre la Cour de justice de l'Union européenne et les juges nationaux en matière de séjour dans l'Union des citoyens d'États tiers", *Il Diritto dell'Unione Europea*, 2013, Nr. 1, 29.–48. lpp., it īpaši 34. lpp. Skat. arī Barbou Des Places, S., "La nationalité des États membres et la citoyenneté de l'Union dans la jurisprudence communautaire: la nationalité sans frontières", *Revue des Affaires européennes*, Bruylant/Larcier, 2011, 29.–50. lpp., it īpaši 26. lpp.: "Savienības tiesībās ir interese nevis par pilsonības atņemšanu pašu par sevi, bet par šīs atņemšanas ietekmi uz Savienības pilsoņa statusu."

23 42. punkts. Kā uzsvēra ģenerāladvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*] secinājumos lietā *Tjebbes* u.c. (C-221/17, EU:C:2018:572, 34. punkts), "spriedumā *Rottmann* Tiesa pretēji ģenerāladvokātam [skat. ģenerāladvokāta L. M. Pojareša Maduru secinājumus lietā (C-135/08, EU:C:2009:588), 13. punkts] necentās atrast saikni starp *Janko Rottmann* naturalizācijas kārtībā iegūtās pilsonības atņemšanu un viņa īstenotajām tiesībām pārvietoties Savienībā". Skat. arī spriedumu, 2011. gada 8. marts, *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124), kura 42. punkts ir balstīts uz sprieduma *Rottmann* 42. punktu.

49. Tādējādi šis spriedums deva iespēju saskaņā ar Savienības tiesībām rūpīgi pārbaudīt dažus tiesību aktu par dalībvalstu pilsonību aspektus, kas saistīti ar Savienības pilsoņa statusa zaudēšanu [24]. Šāda iespēja radās deviņus gadus vēlāk lietā, kurā pasludināts spriedums *Tjebbes* u.c. [25].

50. Šajā spriedumā atbilstoši Savienības tiesībām tika pārbaudīts vispārējs nosacījums *ex lege* par Nīderlandes pilsonības un tādējādi Savienības pilsoņa statusa zaudēšanu [26], piemērojot to attiecīgajām personām. Tiesa apstiprināja [27] agrākajā judikatūrā noteikto principu [28]. Atsaucoties uz sprieduma *Rottmann* 42. un 45. punktu, tā apgalvoja, ka tādu Savienības pilsoņu situācija, kuriem ir tikai vienas dalībvalsts pilsonība un kuriem, zaudējot šo pilsonību, zūd arī LESD 20. pantā piešķirtais Savienības pilsoņa statuss, kā arī ar to saistītas tiesības, *pēc savas būtības un sekām* ietilpst Savienības tiesībās, un ka tādējādi, īstenojot savu kompetenci pilsonības jomā, dalībvalstīm ir jāievēro Savienības tiesības [29].

51. Ņemot vērā šo judikatūru [30], izskatāmajā lietā rodas šāds jautājums: vai JY situācija ietilpst Savienības tiesību piemērošanas jomā?

52. Turpinājumā izklāstīto iemeslu dēļ esmu pārliecināts, ka atbilde uz šo jautājumu ir apstiprinoša.

2. Par strīdīgā lēmuma sekām attiecībā uz Savienības tiesībām

a) Spriedumos "Rottmann" un "Tjebbes u.c." noteikto principu piemērošana situācijai pamatlietā

53. Taisnība, ka izskatāmajā lietā dienā, kad bija jāpārbauda prasības pamatlietā pamatotība, proti, strīdīgā lēmuma pieņemšanas dienā [31], JY jau bija kļuvusi par bezvalstnieci un tādējādi bija zaudējusi Savienības pilsones statusu. Tāpat taisnība, ka šī statusa zaudēšana tieši neizriet no strīdīgā lēmuma. Proti, JY bija izslēgta no Igaunijas Republikas pilsoņu kopuma ar šīs dalībvalsts lēmumu.

[24] Šajā ziņā skat. Shaw, J., "Setting the scene: the Rottmann case introduced », *Has the European Court of Justice Challenged Member State Sovereignty in Nationality Law*?, minēts iepriekš, 4. lpp.

[25] Atgādinājumam – šajā spriedumā bija runa par Nīderlandes pilsoņiem, kuriem bija trešās valsts pilsonība; viņi vērsās Nīderlandes tiesās, lai apstrīdētu Ārlietu ministrijas atteikumu izskatīt viņu pieteikumus atjaunot valsts pasi. Ministrijas atteikums bija pamatots ar Nīderlandes Pilsonības likumu, kurā tostarp bija paredzēts, ka pilngadīga persona zaudē šo pilsonību, ja tai vienlaicīgi ir citas valsts pilsonība un pilngadības laikā tā desmit gadu ilgu nepārtrauktu laikposmu ir pastāvīgi dzīvojusi ārpus Nīderlandes un Eiropas Savienības.

[26] Tas nav individuāls lēmums par pilsonības atsaukšanu, kas balstīts uz attiecīgās personas rīcību, kā tas ir lietā, kurā pasludināts spriedums *Rottmann*.

[27] Skat. šo secinājumu 45.–50. punktu.

[28] Spriedums *Tjebbes* u.c., 30. punkts un tajā minētā judikatūra. Secinājumos lietā *Tjebbes* u.c. (C-221/17, EU:C:2018:572, 28. punkts) ģenerāladvokāts P. Mengoci uzskatīja, ka prasītājas pamatlietā nebija pilnīgi zaudējušas Savienības pilsoņa statusu, ko piešķir LESD 20. pants, bet ka tās tika nostādītas situācijā, kurā bija iespējams zaudēt šo statusu, secinot, ka tādām situācijām kā šajā lietā ir piemērojamas Savienības tiesības. Tiesa savā spriedumā tomēr neizskatīja jautājumu par Savienības tiesību piemērojamību.

[29] Spriedums *Tjebbes* u.c., 32. punkts. Norādīšu, ka no šī punkta izriet, ka ne tikai "situācij[as], kurā[s ir] *iespējams zaudēt* šo statusu," pēc savas būtības un sekām ietilpst Savienības tiesību jomā [spriedums *Rottmann*, 42. punkts], bet arī tādas situācijas, kurās "*zūd* arī LESD 20. pantā piešķirtais statuss, kā arī ar to saistītās tiesības". Izcēlums mans. Manuprāt, šīs otra veida situācijas apraksts ir tiešāks, jo tas attiecas uz situācijām, kurās attiecīgās personas ir *spiestas* saskarties ar Savienības pilsoņa statusa zaudēšanu.

[30] Skat. šo secinājumu 45.–50. punktu.

[31] Skat. šo secinājumu 21. punktu.

54. Tomēr ir acīmredzami, ka minētā statusa zaudēšanu nav izraisījis pilsonības zaudēšanas nosacījums [32], bet Austrijas tiesību aktos paredzētais tās iegūšanas nosacījums [33]. Proti, strīdīgajā lēmumā noteiktos pasākumus Austrijas iestādes pamatoja tādējādi, ka JY vairs neizpilda Austrijas pilsonības iegūšanas nosacījumus, kas paredzēti *StbG* 10. panta 1. punkta 6. apakšpunktā [34].

55. Kā jau esmu norādījis [35], šo īpatnību dēļ JY situācija atšķiras no situācijām, attiecībā uz kurām pasludināti spriedumi *Rottmann* un *Tjebbes* u.c. Tomēr uzskatu, ka, ņemot vērā šos apstākļus, JY situāciju nevar izslēgt no Savienības tiesību piemērošanas jomas, un tas tā ir šādu iemeslu dēļ.

56. Pirmkārt, lai arī Igaunijas valdības un *Wiener Landesregierung* (Vīnes federālās zemes pārvalde) lēmumi neapšaubāmi ir balstīti uz divām dažādu valstu tiesību sistēmām par pilsonības iegūšanas un zaudēšanas kārtību [36], es tomēr piekrītu Komisijas viedoklim, saskaņā ar kuru naturalizācijas garantijas atsaukšana personai, kas šīs atsaukšanas dienā ir bezvalstniece, ir jāaplūko nevis izolēti, bet, ņemot vērā apstākli, ka šī persona ir bijusi citas dalībvalsts pilsone un tādējādi viņai bija Savienības pilsones statuss [37]. Tādējādi apstāklis, ka JY bija zaudējusi Savienības pilsones statusu, manuprāt, šajā stadijā būtu jāvērtē, ņemot vērā ne tikai Igaunijas iestāžu lēmumu, bet arī Austrijas naturalizācijas procedūru kopumā [38].

57. Otrkārt, vēlos atgriezties pie iepriekš minētās norādes, proti, ka atruna, kuru Tiesas ir formulējusi spriedumā *Micheletti* u.c. [39], ietver gan pilsonības iegūšanas, gan tās zaudēšanas nosacījumus. Šajā spriedumā noteiktais princips ir apstiprināts spriedumos *Rottmann* [40] un *Tjebbes* u.c. [41]. Tāpēc šis princips ir piemērojams tādos gadījumos kā izskatāmajā lietā, kas attiecas uz pilsonības iegūšanas nosacījumiem, *ciktāl šo nosacījumu dēļ* attiecīgā persona *zaudē Savienības pilsoņa statusu*. Tādējādi kompetences īstenošanu pilsonības iegūšanas un zaudēšanas jomā attiecībā uz Savienības pilsoņiem, ja tā *skar visas Savienības tiesību sistēmā piešķirtās un aizsargātās tiesības*, var pārbaudīt tiesā atbilstoši Savienības tiesībām.

58. Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas minētajām atbilstošajām tiesību normām izriet, ka saskaņā ar *StbG* 20. panta 1. punktu garantijas piešķirt Austrijas pilsonību *sine qua non* priekšnosacījums ir tas, ka attiecīgai personai divu gadu laikā ir jāizstājas no izcelsmes dalībvalsts pilsoņu kopuma. Citiem vārdiem sakot, šai personai ir jāpieņem ne tikai tas, ka tā kļūs par bezvalstnieci, bet arī tas, ka tā zaudēs Savienības pilsoņa statusu [42].

59. Šajā ziņā man šķiet, ka, pirmkārt, ir jāpārbauda, vai atteikšanās no izcelsmes valsts pilsonības bija brīvprātīga, un, otrkārt, ir jāaplūko jautājums par tiesisko paļāvību, ko radīja šāda garantija.

[32] Neatkarīgi no tā, vai tas būtu naturalizācijas kārtībā iegūtas pilsonības atsaukšanas nosacījums kā spriedumā *Rottmann* vai *ex lege* pilsonības zaudēšanas nosacījums, kā tas ir spriedumā *Tjebbes* u.c.

[33] Skat. šo secinājumu 22. punktu.

[34] Šajā ziņā skat. šo secinājumu 26. punktu.

[35] Skat. šo secinājumu 28.–37. punktu.

[36] Pirmais lēmums attiecas uz Igaunijas *pilsonības zaudēšanas procedūru*, savukārt strīdīgais lēmums attiecas uz Austrijas *pilsonības iegūšanas procedūru*.

[37] Tas, ka JY bija Igaunijas pilsonība, pirms viņa no tās atteicās, lai izpildītu Austrijas tiesību aktus, atšķir viņas situāciju no situācijas, kas aplūkota lietā, kurā pasludināts 2001. gada 20. februāra spriedums *Kaur* (C-192/99, EU:C:2001:106), kad *Kaur*, kas neatbilda Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes pilsones definīcijai, nebija iespējams atņemt Savienības pilsoņa statusa izrietošās tiesības, jo viņai nekad tādu nebija bijis. Šajā ziņā skat. spriedumu *Rottmann*, 49. punkts.

[38] Attiecībā uz Igaunijas iestāžu lēmumu skat. šo secinājumu 76. un nākamos punktus.

[39] Spriedums, 1992. gada 7. jūlijs, *Micheletti* u.c. (C-369/90, EU:C:1992:295, 10. punkts). Skat. šo secinājumu 46.–57. punktu.

[40] 39. un 45. punkts.

[41] 30. un 32. punkts.

[42] Atbildot uz Tiesas uzdoto jautājumu tiesas sēdē, Austrijas valdība paskaidroja, ka, lai arī valsts tiesību akti netika grozīti, Austrijas iestādes bezvalstniecības novēršanas nolūkā tomēr mainīja savu praksi attiecībā uz Savienības pilsoņiem.

60. Vispirms, attiecībā uz *atteikšanās nosacījuma* raksturu, Austrijas valdība uzskata, ka JY no Igaunijas pilsonības un līdz ar to no Savienības pilsoņa statusa ir atteikusies brīvprātīgi. Taču vai šādu atteikšanos var uzskatīt par "brīvprātīgu"?

61. Pretēji tam, ko būtībā apgalvo Austrijas valdība, tāda dalībvalsts pilsoņa kā JY situāciju, kura ir atteikusies no savas izcelsmes valsts pilsonības tikai *ar mērķi izpildīt* valsts tiesību aktos paredzēto *nosacījumu*, lai saņemtu Austrijas pilsonības piešķiršanas garantiju, tādējādi *ar vienīgo mērķi atgūt Savienības pilsonību*, nevar uzskatīt par "brīvprātīgu atteikšanos". Proti, kā norāda Komisija, šī atteikšanās notika brīdī, kad Austrijas iestādes bija sniegušas garantiju JY, norādot, ka visi nosacījumi Austrijas pilsonības piešķiršanai ir izpildīti, izņemot nosacījumu par izslēgšanu no līdzšinējās valsts pilsoņu kopuma. Tāpēc, kā tas izriet no apsvērumiem, ir acīmredzami, ka JY gribēja saglabāt Savienības pilsoņa statusu.

62. Proti, tā kā Austrijas tiesību aktos attiecībā uz naturalizācijas garantiju ir paredzēts *sine qua non* nosacījums atteikties no izcelsmes valsts pilsonības un tomēr tiek paturētas tiesības atsaukt šo garantiju, šādas atsaukšanas dēļ attiecīgais Savienības pilsonis *sistemātiski* zaudē Savienības pilsoņa statusu, un tādējādi šāda situācija ietilpst Savienības tiesību jomā.

63. Turpinājumā, runājot par *tiesisko paļāvību*, ir acīmredzami, ciktāl garantijas piešķirt Austrijas pilsonību priekšnosacījums ir atteikšanās no izcelsmes valsts pilsonības un tās zaudēšana, šī garantija rada attiecīgai personai tiesisko paļāvību [43]. It īpaši izskatāmajā lietā uz JY tiesisko paļāvību atgūt Savienības pilsones statusu, manuprāt, attiecas Savienības tiesībās paredzētā aizsardzība [44]. Austrijas iestādēm, pieņemot lēmumu par naturalizācijas garantiju, tādējādi ir pienākums tādam valstspiederīgajam kā JY nodrošināt to, ka viņš nezaudē Savienības pilsoņa statusu – tostarp pirms vai pēc šī lēmuma pieņemšanas izdarīto pārkāpumu dēļ –, un atvieglot tam prasītās pilsonības iegūšanu. Kā izriet no mana ierosinājuma atbildēt uz otro prejudiciālo jautājumu, uzskatu, ka Austrijas iestādēm, īstenojot šo kompetenci, ir pienākums ņemt vērā arī katras situācijas īpašos apstākļus, kad tās piemēro samērīguma principu [45].

64. Austrijas pilsonības iegūšanas sistēmā paredzētā bezvalstniecība tādam dalībvalsts pilsonim kā JY, kas vēlas iegūt Austrijas pilsonību, nozīmē ar LESD 20. pantu piešķirtā Savienības pilsoņa statusa *īslaicīgu zaudēšanu*. Taču vēlāk tā var ietvert arī šī statusa *galīgu zaudēšanu*, ja tāpat kā šajā lietā Austrijas iestādes var atsaukt naturalizācijas garantiju pārkāpuma izdarīšanas dēļ, tādējādi atņemot *visas ar to saistītās tiesības*.

65. Komisijas ieskatā, no tā izriet, ka naturalizācijas garantijas atsaukšana pēc izslēgšanas no izcelsmes dalībvalsts pilsoņu kopuma kopā ar naturalizācijas pieteikuma noraidījumu, ņemot vērā tās sekas, ir pielīdzināma lēmumam par naturalizācijas atsaukšanu. Izskatāmajā lietā šī atsaukšana izraisa Savienības pilsoņa statusa zaudēšanu.

[43] Par mehānismiem, kas saistīti ar tiesisko paļāvības aizsardzību valsts tiesību aktos pilsonības jomā, skat. de Groot, G.R., un Wautelet, P., "Reflections on Quasi-Loss of Nationality from Comparative, International and European Perspectives", *European Citizenship at the Crossroads. The Role of the European Union on Loss and Acquisition of Nationality*, Carrera Nuñez, S., un de Groot, G.R. (red.), Wolf Legal Publishers, Oistervijka, 117.–156. lpp., it īpaši 138. un nākamās lpp.

[44] Attiecībā uz strīdīgo lēmumu saistībā ar Savienības pilsoņa statusa saglabāšanu varētu atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu, jo, manuprāt, JY, kurai bija pienākums atteikties no izcelsmes dalībvalsts pilsonības, bija aizsargājama paļāvība. Par tiesiskās paļāvības principa nepiemērojamību *J. Rottmann* skat. ģenerāladvokāta Pojareša Maduru secinājumus lietā *Rottmann* (C-135/08, EU:C:2009:588, 31. punkts).

[45] Skat. šo secinājumu 102. un nākamos punktus.

66. Tādējādi uzskatu, ka tādas personas situācija, kura ir atteikusies no savas izcelsmes dalībvalsts pilsonības, lai izpildītu uzņemošās dalībvalsts tiesību aktos paredzēto pilsonības iegūšanas nosacījumu, un attiecībā uz kuru šīs valsts iestādes ir pieņēmušas lēmumu par pilsonības garantijas piešķiršanas atsaukšanu, tādējādi izraisot Savienības pilsoņa statusa un ar to saistīto tiesību galīgu zaudēšanu, pēc savas būtības un sekām ietilpst Savienības tiesību jomā.

67. Šis secinājums, manuprāt, ir apstiprināts ne tikai spriedumā *Tjebbes*[46], bet arī spriedumos *Ruiz Zambrano*[47] un *Lounes*[48] izstrādātajā judikatūrā.

b) Spriedumā "Ruiz Zambrano" izstrādātā judikatūra: liegums faktiski īstenot ar Savienības pilsoņa statusu piešķirtās būtiskās tiesības

68. LESD 20. panta piemērojamību tādu dalībvalsts pilsoņu situācijai, kuri nav izmantojuši tiesības uz brīvu pārvietošanos un kuriem ar šīs dalībvalsts lēmumu tiek liegts īstenot būtiskās tiesības, kas izriet no viņu Savienības pilsoņa statusa, Tiesa ir atzinusi no sprieduma *Ruiz Zambrano*[49] pasludināšanas dienas.

69. Ja Tiesa šajā spriedumā ir nospriedusi, ka attiecībā uz konkrēto situāciju ir piemērojamas Savienības tiesības, man nav skaidrs, kā tāda situācija, kurā atrodas JY un kurā strīdīgā lēmuma dēļ dalībvalsts valstspiederīgais galīgi zaudē Savienības pilsoņa statusu un tādējādi zaudē ne tikai LESD 20. pantā piešķirtās *būtiskās tiesības*, bet *visas tajā paredzētās tiesības*, var neietilpt Savienības tiesību jomā, ja atšķirībā no *Ruiz Zambrano* bērniem JY izmantoja tiesības uz brīvu pārvietošanos, dodoties uz citu dalībvalsti un likumīgi tajā uzturoties.

70. Ņemot vērā šo pēdējo apstākli, īsumā aplūkošu situāciju pamatlietā, ievērojot progresīvas integrācijas loģiku, kas aplūkota spriedumā *Lounes*[50].

c) Spriedums "Lounes": progresīvas integrācijas loģika

71. Sākumā norādīšu, ka, atbildot uz Tiesas uzdoto jautājumu tiesas sēdē, JY apstiprināja, ka viņa uzturas Austrijā no 1993. gada[51]. Tādējādi nav strīda par to, ka no Igaunijas Republikas pievienošanās Savienībai brīža 2004. gadā viņa, būdama Igaunijas valstspiederīgā, uzturējās un strādāja Austrijā kā Savienības pilsone.

[46] 32. punkts. Kā esmu norādījis šo secinājumu 50. punktā, Tiesa tajā ir nospriedusi, ka "zūd arī LESD 20. pantā piešķirtais statuss, kā arī ar to saistītās tiesības".

[47] Spriedums, 2011. gada 8. marts (C-34/09, EU:C:2011:124). Skat. it īpaši spriedumus, 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín* (C-165/14, EU:C:2016:675, 80. punkts), un 2018. gada 8. maijs, K.A. u.c. (Ģimenes atkalapvienošanās Beļģijā) (C-82/16, EU:C:2018:308, 49. punkts).

[48] Spriedums, 2017. gada 14. novembris (C-165/16, EU:C:2017:862).

[49] Spriedums, 2011. gada 8. marts (C-34/09, EU:C:2011:124, 42. punkts). Šajā ziņā *Ruiz Zambrano* bērnu situācija, kuriem "var tikt "liegta iespēja faktiski izmantot tiesības, kas piešķirtas saskaņā ar viņu kā Savienības pilsoņu statusu", un *J. Rottmann* situācija, kurā viņš "var zaudēt [LESD 20. pantā] piešķirto statusu un ar to saistītās tiesības" (spriedums *Rottmann*, 42. punkts), ir salīdzināmas tādā nozīmē, ka šajās abās situācijās Savienības pilsoņa statuss bija zaudējis savu lietderīgo iedarbību. Šajā ziņā skat. manus secinājumus apvienotajās lietās *Rendón Marín* un CS (C-165/14 un C-304/14, EU:C:2016:75, 114. un 115. punkts).

[50] Spriedums, 2017. gada 14. novembris (C-165/16, EU:C:2017:862). Atgādinājumam – lietā, kurā pasludināts šis spriedums, Spānijas valstspiederīgā, kas no 1996. gada uzturējās Apvienotajā Karalistē, 2009. gadā naturalizācijas kārtībā ieguva Apvienotās Karalistes pilsonību, saglabājot Spānijas pilsonību. 2014. gadā viņa apprecējās ar trešās valsts valstspiederīgo. Apvienotās Karalistes iestādes noraidīja viņa pieteikumu piešķirt uzturēšanās atļauju kā Savienības pilsoņa laulātajam, pamatojoties uz to, ka atļautais uzturēšanās ilgums šajā dalībvalstī bija pārsniegts, pārkāpjot tiesību aktus imigrācijas jomā.

[51] Tiesas sēdē Austrijas valdība norādīja, ka pirms Igaunijas Republikas pievienošanās Eiropas Savienībai JY bija trešo valstu valstspiederīgo uzturēšanās atļauja.

72. Tādējādi, tā kā nav strīda, ka JY ir LESD 20. pantā piešķirtās Savienības pilsoņa tiesības, JY ir arī tiesības, kas piešķirtas ar LESD 21. panta 1. punktu, saskaņā ar kuru ikvienam Savienības pilsonim ir tiesības brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstu teritorijā, ievērojot Līgumos un to piemērošanai pieņemtajās tiesību normās paredzētos ierobežojumus un nosacījumus.

73. Šajā ziņā, pēc Tiesas domām, "Savienības pilsonim ar LESD 21. panta 1. punktu piešķirto tiesību, tostarp atvasināto tiesību, kādas ir viņa ģimenes locekļiem, mērķis ir it īpaši veicināt attiecīgā Savienības pilsoņa progresīvu integrāciju uzņēmējas dalībvalsts sabiedrībā"[52]. Tomēr tāda Savienības pilsoņa kā JY, kura, īstenojusi savu pārvietošanās brīvību, pārcēlās un vairākus gadus uzturējās uzņemošās dalībvalsts teritorijā, šajā gadījumā Austrijā, atbilstoši Direktīvas 2004/38/EK[53] 7. panta 1. punktam vai 16. panta 1. punktam, un vēlas iegūt šīs dalībvalsts pilsonību, mērķis ir ilgterminā integrēties minētās valsts sabiedrībā.

74. Tādējādi, kā nosprieda Tiesa, "uzskatīt, ka šādam pilsonim, kuram ir piešķirtas tiesības atbilstoši LESD 21. panta 1. punktam tādēļ, ka viņš ir īstenojis savu pārvietošanās brīvību, ir jāatsakās no šo tiesību [..] izmantošanas, jo tas, naturalizējoties šajā dalībvalstī, ir mēģinājis sasniegt dziļāku integrāciju tās sabiedrībā, būtu pretrunā šīs tiesību normas veicinātās progresīvās integrācijas loģikai"[54].

75. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, kā jau esmu norādījis, uzskatu, ka situācija pamatlietā pēc tās būtības un sekām ietilpst Savienības tiesību jomā.

3. Par Igaunijas Republikas lēmumu izslēgt JY no tās pilsoņu kopuma

76. No manas pirmā prejudiciālā jautājuma analīzes izriet, ka JY ir zaudējusi Savienības pilsoņa statusu atbilstoši Austrijas naturalizācijas procedūrai, aplūkojot to kopumā[55], tomēr pašlaik ir lietderīgi īsumā paskaidrot iemeslus, kuru dēļ es – atšķirībā no tā, ko apgalvo Francijas valdība, – uzskatu, ka *šajā lietā prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā* atbilstoši Savienības tiesībām ir jāizvērtē nevis Igaunijas iestāžu lēmums, bet strīdīgais lēmums.

77. Francijas valdība savos rakstveida apsvērumos apgalvo, ka JY ir zaudējusi Savienības pilsones statusu tikai Igaunijas iestādes pieņemtā lēmuma dēļ, kas apmierināja viņas pieteikumu par atteikšanos no pilsonības, nesagaidot brīdi, kad JY faktiski iegūs Austrijas pilsonību. Pēc tās domām, priekšnoteikumam, lai pieņemtu Savienības pilsoņa iesniegto pieteikumu par atteikšanos [no pilsonības], ir jābūt citas dalībvalsts vai trešās valsts pilsonības faktiskai iegūšanai, lai novērstu pat īslaicīgu bezvalstniecības situāciju[56].

[52] Spriedums, 2017. gada 14. novembris, *Lounes* (C-165/16, EU:C:2017:862, 56. punkts).

[53] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2004. gada 29. aprīlis) par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un dzīvot dalībvalstu teritorijā, ar ko groza Regulu (EEK) Nr. 1612/68 un atceļ Direktīvas 64/221/EEK, 68/360/EEK, 72/194/EEK, 73/148/EEK, 75/34/EEK, 75/35/EEK, 90/364/EEK, 90/365/EEK un 93/96/EEK (OV 2004, L 158, 77. lpp.). Aplūkojot situāciju pamatlietā, nevaru izslēgt, ka JY bija ieguvusi šajā valstī pastāvīgās uzturēšanās tiesības saskaņā ar Direktīvas 2004/38 16. panta 1. punktu. Šajā ziņā jānorāda – pietiek ar to, ka attiecīgā persona izpilda nosacījumus, kas tai ļauj iegūt pastāvīgās uzturēšanās tiesības saskaņā ar Savienības tiesībām, lai šīs tiesības atzītu dalībvalstis. Jāuzsver, ka saskaņā ar *StbG* 11.a panta 4. punkta 2. apakšpunktu, ja attiecīgā persona ir Līguma par Eiropas Ekonomikas zonu (EEZ līguma) dalībvalsts pilsonis, Austrijas pilsonība var tikt piešķirta, ja šī persona federālās zemes teritorijā likumīgi un nepārtraukti uzturas vismaz sešus gadus.

[54] Spriedums, 2017. gada 14. novembris, *Lounes* (C-165/16, EU:C:2017:862, 58. punkts). Skat. arī ģenerāladvokāta Ī. Bota [*Y. Bot*] secinājumus lietā *Lounes* (C-165/16, EU:C:2017:407, 86. punkts).

[55] Skat. šo secinājumu 56. punktu.

[56] Šī valdība norādīja, ka *Code civil français* [Francijas Civilkodeksa] 23-9. panta 1. punktā ir paredzēts, ka Francijas pilsonība tiek zaudēta ārvalstu pilsonības faktiskas iegūšanas brīdī, tādējādi tiek novērsta bezvalstniecības situācija. Atbildot uz Tiesas jautājumu, Igaunijas valdība apstiprināja, ka Igaunijas tiesību aktos nav prasības par to, ka iepriekš ir jāiegūst jauna pilsonība, lai Igaunijas valstspiederīgajam atļautu izstāties no šīs valsts pilsoņu kopuma, un ka īslaicīga vai nosacīta atteikšanās no Igaunijas pilsonības nav iespējama.

78. Igaunijas valdība, ko šajā jautājumā atbalsta Nīderlandes valdība un Komisija, tiesas sēdē uzsvēra, ka Igaunijas Republika nevarēja noraidīt JY pieteikumu izslēgt viņu no tās pilsoņu kopuma. Proti, ja Igaunijas valstspiederīgais iesniedz pieteikumu par atteikšanos no savas pilsonības un izpilda Igaunijas tiesību aktos paredzētos nosacījumus, iesniedzot nepieciešamos apliecinošus dokumentus, it īpaši attiecīgās dalībvalsts izsniegtu garantiju piešķirt pilsonību, kurā ir apliecināts, ka šis valstspiederīgais iegūs šīs valsts pilsonību, tā nevar noraidīt šādu pieteikumu.

79. Es izprotu šo argumentu.

80. Spriedumā *Rottmann*[57] Tiesa atgādināja, ka "no šā sprieduma izrietošie principi attiecībā uz dalībvalstu kompetenci pilsonības jautājumos, kā arī to pienākumu šīs kompetences īstenošanā ievērot Savienības tiesības attiecas gan uz naturalizācijas dalībvalsti, gan uz sākotnējās pilsonības dalībvalsti", precizējot, ka tas attiecas uz "šo prejudiciālā nolēmuma tiesvedību".

81. Protams, tāds pasākums kā Francijas Civilkodeksā paredzētais ļauj pārliecināties, ka Savienības pilsoņa statuss saglabājas, un tādējādi tas ir viens no līdzekļiem, kā dalībvalsts iestādes var garantēt, ka attiecīgā persona tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā nezaudēs šo statusu.

82. Tomēr, ņemot vērā izskatāmās lietas īpatnības, Igaunijas valdībai nevar pārmest, ka tā pieņēma JY pieteikumu par atteikšanos no šīs dalībvalsts pilsonības, ciktāl šī atteikšanās ir *sine qua non* nosacījums, kas paredzēts pilsonības iegūšanas procedūrā, proti, Austrijas iestāžu izsniegtajā garantijā. Kā esmu norādījis[58], šī garantija radīja ne tikai JY tiesisko paļāvību, bet arī Igaunijas iestāžu uzticēšanos, kurai ir jānodrošina savstarpējas uzticēšanās principa aizsardzība. Šajā ziņā saskaņā ar Igaunijas valdības tiesas sēdē sniegtajiem apsvērumiem Igaunijas Pilsonības likuma 26. pantā ir paredzēts, ka valdībai ir tiesības neatņemt attiecīgajai personai pilsonību, ja šī atņemšana rada bezvalstniecības situāciju[59]. Igaunijas valdība norāda, ka, tā kā Austrijas iestādes bija izsniegušas naturalizācijas garantiju, tā nevarēja paredzēt, ka tās to atsauks[60]. Tādējādi Igaunijas Republika ir balstījusies uz garantiju piešķirt pilsonību, uzskatot, ka tai varēja būt tiesiskā paļāvība, ka Austrijas iestādes izpildīs garantiju piešķirt pilsonību. Katrā ziņā šī dalībvalsts uzsver, ka tad, ja tā nebūtu apmierinājusi lūgumu izslēgt [JY] no tās pilsoņu kopuma, JY nevarētu iesniegt pieteikumu Austrijas pilsonības piešķiršanai.

83. Tādējādi uzskatu, ka izskatāmajā lietā Igaunijas tiesības, kā tās tika piemērotas izskatāmajā lietā, ir saderīgas ar Savienības tiesībām.

84. Turklāt nav apstrīdams, ka strīdīgā lēmuma dēļ JY galīgi zaudēja Savienības pilsoņa statusu un ka tādējādi Austrijas iestādēm ir pienākums nodrošināt, ka tādam pilsonim kā JY netiktu atņemts LESD 20. pantā piešķirtais Savienības pilsoņa statuss, liedzot viņam *visas ar to saistītas tiesības*, tāpēc tas nav saderīgs ar samērīguma principu.

85. Tādēļ otro prejudiciālo jautājumu izskatīšu, pamatojoties uz to, ka strīdīgajā lēmumā ir jāievēro Savienības tiesības un tādējādi samērīguma princips.

[57] 62. punkts.

[58] Skat. šo secinājumu 63. punktu.

[59] Šajā ziņā ir jāatgādina, ka Igaunijas Republika nav Eiropas Konvencijas par pilsonību līgumslēdzēja puse un tādējādi tai nav jāpilda tās 8. pantā noteiktie pienākumi.

[60] Tādējādi dalībvalstij, kas atrodas tādā situācijā kā Igaunijas Republika, varētu pārmest, ka tā piekrita [attiecīgās personas] izslēgšanai no savu pilsoņu kopuma, lai arī bija iespējams paredzēt bezvalstniecības situāciju; izskatāmajā lietā, vismaz pēc Igaunijas valdības domām, tas tā nebija. Proti, JY iesniedza pieteikumu par atteikšanos no savas izcelsmes dalībvalsts pilsonības, lai varētu iegūt Austrijas pilsonību un atgūt Savienības pilsoņa statusu. Turklāt Igaunijas valdība apgalvo, ka ir jāizvērtē katra pilsonības jomā pieņemtā lēmuma samērīgums un it īpaši tā konkrētas sekas uz attiecīgo personu.

C. Par otro prejudiciālo jautājumu: strīdīgā lēmuma atbilstība samērīguma principam

86. Ir acīmredzami, ka, ciktāl samērīguma princips ir Savienības tiesību pamatā, ja Tiesa uz pirmo jautājumu sniegtu apstiprinošu atbildi, kā es to ierosinu, atbildei uz otro jautājumu arī būtu jābūt apstiprinošai. Ņemot vērā šo acīmredzamo faktu, uzskatu, ka iesniedzējtiesa ne tikai vaicā Tiesai, vai tai ir jāpārbauda strīdīgā lēmuma saderība ar samērīguma principu, bet arī vai tai ir jāpārbauda, vai šis lēmums ir samērīgs.

87. Tāpēc otrais uzdotais jautājums ir jāpārformulē tādējādi, ka ar to būtībā ir vēlme noskaidrot, vai valsts kompetentajām iestādēm, tostarp attiecīgā gadījumā valsts tiesām, ir jāpārbauda atbilstoši Savienības tiesībām lēmuma par garantijas piešķirt dalībvalsts pilsonību atsaukšanu – un lēmuma par šīs pilsonības iegūšanas pieteikuma noraidījumu – saderība ar samērīguma principu, ņemot vērā tā sekas uz attiecīgās personas situāciju, proti, kas ir Savienības pilsoņa statusa galīga zaudēšana, un līdz ar to šī lēmuma atbilstība minētajam principam.

88. Lai atbildētu uz šo jautājumu, pārbaudīšu, pirmkārt, vai *StbG* 20. panta 1. un 2. punktā un 10. panta 1. punkta 6. apakšpunktā izvirzītajam mērķim ir vispārēju interešu raksturs, uz kuru pamata tika izsniegta garantija piešķirt pilsonību, kā arī pieņemts lēmums par šīs garantijas atsaukšanu, un, otrkārt, vai tika ievērots samērīguma princips, ņemot vērā strīdīgā lēmuma sekas uz JY situāciju, kā arī tāda lēmuma kā strīdīgais lēmums nesamērīgumu.

1. Par vispārējo interešu mērķi, kas ir izvirzīts tiesiskajā regulējumā, uz kuru ir balstīts strīdīgais lēmums

89. No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka Austrijas tiesību aktu pilsonības jomā mērķis ir novērst vairākas pilsonības, kā tas it īpaši ir noteikts *StbG* 10. panta 3. punkta 1. apakšpunktā. Iesniedzējtiesa norāda, ka šī likuma 20. panta 1. punktā paredzētā garantija piešķirt pilsonību pamato tiesības iegūt pilsonību tikai ar nosacījumu, ka ir jāuzrāda apliecinājums par izstāšanos no ārvalsts pilsoņu kopuma. Tā precizē, ka minētā likuma 20. panta 2. punktā tomēr ir paredzēta iespēja atsaukt šo garantiju, ja attiecīgā persona vairs neizpilda kādu no šī paša likuma 10. panta 1. punkta 6. apakšpunktā paredzētajiem [pilsonības] piešķiršanas nosacījumiem.

90. Austrijas valdība apsvērumos paskaidro, ka saskaņā ar valsts tiesību aktiem tikai tad, ja pilsonības pieteikuma iesniedzējs šajā ziņā noteiktajā termiņā apliecina, ka viņš ir izstājies no savas izcelsmes dalībvalsts pilsoņu kopuma, un ja viņš turpina izpildīt citus [pilsonības] piešķiršanas nosacījumus, Austrijas pilsonība viņam tiks piešķirta.

91. Vispirms atgādināšu, ka Tiesa jau ir nospriedusi, ka dalībvalsts ir tiesīga vēlēties aizsargāt īpašās solidaritātes un lojalitātes attiecības ar saviem pilsoņiem, kā arī pilsonības saiknes pamatā esošo tiesību un pienākumu savstarpējību [61]. Šajā ziņā *StbG* 20. panta 1. un 2. punkts un 10. panta 1. punkta 6. apakšpunkts, uz kuru pamata tika izsniegta garantija piešķirt pilsonību, kā arī pieņemts lēmums par šīs garantijas atsaukšanu, attiecas uz Austrijas Republikas kompetences īstenošanu, nosakot Austrijas pilsonības iegūšanas un zaudēšanas nosacījumus.

[61] Spriedums *Rottmann*, 51. punkts, un spriedums *Tjebbes* u.c., 33. punkts.

92. Dalībvalsts ir tiesīga nodrošināt tiesības uz pilsonības piešķiršanu, kuras saskaņā ar tādām valsts tiesību normām kā *StbG* 20. panta 1. punkts ir atkarīgas tikai no apliecinājuma par izstāšanos no citas dalībvalsts vai trešās valsts pilsoņu kopuma [62]. To it īpaši apstiprina Konvencijas par vairākvalstu pilsonības gadījumu samazināšanu 1. pants [63] un Konvencijas par bezvalstniecības samazināšanu 7. panta 2. punkta formulējums [64].

93. Attiecībā uz garantijas piešķirt Austrijas pilsonību atsaukšanu, kas balstīta uz *StbG* 20. panta 2. punktu un 10. panta 1. punkta 6. apakšpunktu, uzskatu, ka principā tādējādi ir paredzēts sasniegt likumīgu mērķi.

94. Tomēr vēlos uzsvērt, ka, īstenojot kompetenci pilsonības iegūšanas un zaudēšanas jomā, dalībvalstīm ir jāievēro Savienības tiesībās noteiktie pienākumi, kā tas izriet no judikatūras, ko esmu aplūkojis, izskatot pirmo prejudiciālo jautājumu. Būtu jāpiebilst, ka šī kompetence ir jāīsteno ne tikai saskaņā ar Savienības tiesībām, bet arī saskaņā ar starptautiskajām tiesībām.

95. Šajā ziņā saistībā ar Konvencijas par bezvalstniecības samazināšanu 7. panta 2. punktu [65] jānorāda, ka secinājumos, kas pieņemti ekspertu sanāksmē par Konvencijas par bezvalstniecības samazināšanu interpretāciju un ko ir publicējis Apvienoto Nāciju Augstais komisārs bēgļu jautājumos (turpmāk tekstā – "*UNHCR*"), attiecībā uz šīs konvencijas 7. panta 2. punktu ir norādīts, ka "pilsonības zaudēšanu drīkst pieļaut tikai tad, *ja ir izsniegta beznosacījumu garantija*" [66]. Proti, atbilstoši šiem secinājumiem "1961. gada konvencijā ir netieši noteikts pienākums, saskaņā ar kuru *izsniegtas garantijas nevar atsaukt, pamatojoties uz to, ka naturalizācijas nosacījumi nav izpildīti*, kas padarītu personu par bezvalstnieku" [67]. Turklāt ar šīs pašas konvencijas 8. pantu līgumslēdzējām valstīm ir aizliegts atņemt indivīdam viņa pilsonību, "ja šī atņemšana padara viņu par bezvalstnieku". Tādējādi man ir šaubas par tāda tiesiskā regulējuma kā *StbG* 20. panta 2. punkts tiesiskumu, ar ko ir atļauts atsaukt šo garantiju, ja attiecīgā persona vairs neizpilda tikai vienu no pilsonības piešķiršanas nosacījumiem, kas paredzēts minētā likuma 10. panta 1. punkta 6. apakšpunktā, tādējādi izraisot bezvalstniecības situāciju [68].

96. Ņemot to vērā, arī norādīšu, ka uz pamatnostādnēm un secinājumiem par šo *UNHCR* publicēto konvenciju attiecas ieteikuma tiesības ("*soft law*"), tādējādi tiem ir zināma autoritāte, bet tie nav saistoši. Katrā ziņā nav šaubu, ka dalībvalstīm šajos secinājumos ir sniegtas lietderīgas norādes. Tomēr iesniedzējtiesai izskatāmajā lietā šī informācija ir jāpārbauda.

97. Tagad pārbaudīšu, vai strīdīgā lēmuma izraisītās sekas uz situāciju pamatlietā ir samērīgas.

[62] Konvencijas par pilsonību 4. pantā ir paredzēts, ka "ikvienas līgumslēdzējas valsts noteikumi attiecībā uz pilsonību balstās uz šādiem principiem: ikvienam ir tiesības uz pilsonību [un] jāvairās no bezvalstniecības".

[63] Skat. šo secinājumu 6. punktu.

[64] Skat. šo secinājumu 3. punktu. Skat. arī šīs konvencijas 8. panta 3. punkta a) apakšpunkta ii) punktu.

[65] Skat. šo secinājumu 3. punktu. Skat. arī šīs konvencijas 8. panta 3. punkta a) apakšpunkta ii) punktu.

[66] Expert Meeting. Interpreting the 1961 Statelessness Convention and Avoiding Statelessness resulting from Loss and Deprivation of Nationality. Summary Conclusions, UNHCR, Tunisa, Tunisija, no 2013. gada 31. oktobra līdz 1. novembrim, 1.–15. lpp., it īpaši 10. lpp., 44. punkts. Šie secinājumi ir pieejami tīmekļvietnē: https://www.refworld.org/pdfid/533a754b4.pdf. Mans izcēlums.

[67] Turpat, 10. lpp., 45. punkts.

[68] Skat. Konvencijas par pilsonību 4. pantu. Skat. arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas 1948. gada 10. decembrī pieņemtās Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas 15. panta 2. punktu, kurā ir paredzēts, ka "nevienam patvaļīgi nedrīkst atņemt tā pilsonību vai atteikt tiesības mainīt savu pilsonību".

2. Par samērīguma principa ievērošanu saistībā ar strīdīgā lēmuma ietekmi uz JY situāciju

98. No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka nav tikusi veikta strīdīgā lēmuma samērīguma pārbaude saskaņā ar Savienības tiesībām.

99. Šajā ziņā ir jānorāda, ka valsts kompetentajām iestādēm un tiesām ir jāpārbauda, vai, pieņemot lēmumu par garantijas piešķirt Austrijas pilsonību atsaukšanu un noraidot pieteikumu par šīs pilsonības piešķiršanu, *ja tas izraisa Savienības pilsoņa statusa un ar to saistīto tiesību galīgu zaudēšanu*, ir ievērots samērīguma princips, un atbilstoši Savienības tiesībām jāizvērtē to ietekme uz attiecīgās personas un attiecīgā gadījumā uz viņas ģimenes locekļu situāciju[69]. Tādējādi, lai šāds lēmums būtu saderīgs ar samērīguma principu, atbilstošajās valsts tiesību normās ir jāatļauj atsevišķi izvērtēt sekas, ko rada šī atsaukšana, ņemot vērā Savienības tiesības[70].

100. Iesniedzējtiesa jautā, vai tikai tam apstāklim vien, ka JY atteicās no sava Savienības pilsoņa statusa un pēc savas iniciatīvas izstājās no Igaunijas Republikas pilsoņu kopuma, var būt izšķiroša nozīme samērīguma pārbaudē.

101. Kā esmu izklāstījis[71], gan JY bezvalstniecības situācija, gan tas, ka viņa zaudēja Savienības pilsoņa statusu, izriet no Austrijas naturalizācijas procedūras, aplūkojot to kopumā. Tāpēc uzskatu, ka tādas dalībvalsts pilsones kā JY, kura atteicās no savas izcelsmes dalībvalsts pilsonības tikai tāpēc, lai izpildītu garantijā piešķirt Austrijas pilsonību paredzēto nosacījumu, kas noteikts valsts tiesību aktos[72], un tādējādi tikai ar mērķi atgūt Savienības pilsonību, situācijai nav *nekādas ietekmes*, kad ir jānosaka, vai garantijas piešķirt Austrijas pilsonību atsaukšana atbilst samērīguma principam. Tādējādi, izvērtējot ar attiecīgās personas individuālo situāciju saistītos apstākļus, šādu atteikšanos nevar uzskatīt par būtisku kritēriju.

a) Par apstākļiem, kas saistīti ar attiecīgās personas individuālo situāciju

102. Atgādinu, ka no spriedumā *Rottmann*[73] izstrādātās judikatūras izriet, ka ar attiecīgās personas un, attiecīgā gadījumā, ar tās ģimenes locekļu individuālo situāciju saistītiem apstākļiem, it īpaši attiecīgās personas izdarītā pārkāpuma smagumam, laikposmam, kas pagājis no lēmuma par garantijas izsniegšanu pieņemšanas līdz garantijas atsaukšanai, un iespējai šai personai atgūt savu pilsonību, var būt nozīme pārbaudēs, kas jāveic valsts kompetentajām iestādēm un valsts tiesām[74].

1) Pārkāpumu raksturs

103. Ņemot vērā JY izdarītos pārkāpumus, man ir šaubas par strīdīgā lēmuma pamatotību.

[69] Šajā nozīmē skat. spriedumu *Tjebbes* u.c., 40. punkts un tajā minētā judikatūra.

[70] Tiesas ieskatā, tas ir attiecināms arī uz pilsonības zaudēšanas gadījumiem, pat ja pilsonība ir iegūta krāpnieciski. Šajā nozīmē skat. spriedumu *Rottmann*, 59. punkts.

[71] Skat. šo secinājumu 56. punktu.

[72] Jāņem vērā apstāklis, ka šis nosacījums ir jāizpilda visiem Austrijas pilsonības pieteikuma iesniedzējiem.

[73] 56. punkts.

[74] Attiecībā uz apstākļiem ir jānorāda, ka šajā judikatūrā nav noteikts *numerus clausus*.

104. JY tika pārmests, pirmkārt, ka pēc tam, kad viņai tika izsniegta garantija par Austrijas pilsonības piešķiršanu, viņa izdarīja divus smagus administratīvus pārkāpumus: pirmais no tiem ir tehniskās apskates zīmes nepiestiprināšana savam transportlīdzeklim un otrais – mehāniskā transportlīdzekļa vadīšana alkohola reibumā, un, otrkārt, ka pirms šīs garantijas izsniegšanas – laikposmā no 2007. līdz 2013. gadam – viņa bija izdarījusi astoņus administratīvos pārkāpumus.

105. Attiecībā uz astoņiem administratīvajiem pārkāpumiem es piekrītu JY un Komisijas viedoklim, ka garantijas izsniegšanas dienā par šiem pārkāpumiem bija zināms un tie neliedza piešķirt šo garantiju. Tāpēc, nosakot JY izdarīto pārkāpumu smagumu, šie pārkāpumi nebija jāņem vērā.

106. Runājot par diviem smagiem administratīvajiem pārkāpumiem, iesniedzējtiesa paskaidro, ka saskaņā ar valsts judikatūru pirmais no pārkāpumiem apdraud ceļu satiksmes drošības pasākumu īstenošanu un otrais īpašā veidā apdraud citu satiksmes dalībnieku drošību. Tikai pēdējam minētajam vien varot būt izšķiroša nozīme, lai konstatētu, ka *StbG* 10. panta 1. punkta 6. apakšpunktā paredzētie pilsonības piešķiršanas nosacījumi nav izpildīti.

107. Austrijas valdība apsvērumos apgalvo, ka *StbG* 20. panta 2. punkta un 10. panta 1. punkta 6. apakšpunkta noteikumi kopā nodrošina, ka garantiju piešķirt Austrijas pilsonību var atsaukt tikai nopietnu ar vispārējām interesēm saistītu apsvērumu dēļ, ņemot vērā, ka attiecīgā persona nesniedz (vai vairs nesniedz) garantiju, ka tā nākotnē vairs nepārkāps būtiskas tiesību normas, ka tā nerada apdraudējumu sabiedriskajam mieram, kārtībai un drošībai, kā arī citām interesēm, kas minētas Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8. panta 2. punktā.

108. Neapšaubāmi, es piekrītu, ka šāda rīcība ir sodāma. Bet vai lēmumu par garantijas piešķirt pilsonību atsaukšanu, ar ko attiecīgā persona galīgi zaudē Savienības pilsoņa statusu, ir iespējams pamatot ar administratīvajiem pārkāpumiem ceļu satiksmes drošības jomā?

109. Man tā nešķiet.

110. Pirmkārt, JY apsvērumos norāda, ka ne pirmais [75], ne otrais [76] smagais pārkāpums neizraisīja viņas autovadītāja apliecības atņemšanu. Šajā ziņā ir jānorāda, ka no Austrijas valdības atbildes uz Tiesas uzdoto jautājumu tiesas sēdē izriet, ka Austrijas tiesībās nav paredzēta autovadītāja apliecības atņemšana uz laiku, ja asinīs tiek konstatēts tāds alkohola līmenis kā JY.

111. Otrkārt, kā esmu paskaidrojis šo secinājumu 69. punktā, tāda situācija kā izskatāmajā lietā, kurā dalībvalsts valstspiederīgais galīgi zaudē Savienības pilsoņa statusu un tādējādi *visas LESD 20. pantā piešķirtās tiesības*, ir pielīdzināma situācijai, kurā attiecīgā persona *zaudē šajā pantā piešķirtās būtiskās tiesības*, tādā nozīmē, ka Savienības pilsoņa statusam abās šajās situācijās tiek atņemta tā lietderīgā iedarbība [77].

112. Tādējādi uzskatu, ka izskatāmajā lietā ir jāpiemēro judikatūra [78], saskaņā ar kuru attiecībā uz iespēju ieviest ierobežojumus LESD 20. pantā piešķirtajām uzturēšanās tiesībām šī tiesību norma neietekmē dalībvalstu iespēju atsaukties uz izņēmumu saistībā it īpaši ar sabiedriskās kārtības uzturēšanu un valsts drošības aizsardzību [79]. Šajā ziņā, kā arī atgādināja Tiesa, "sabiedriskās

[75] JY norādīja, ka viņai ticis piemērots naudas sods 112 EUR apmērā.

[76] JY norādīja, ka viņai ticis piemērots naudas sods 300 EUR apmērā.

[77] Skat. arī šo secinājumu 49. zemsvītras piezīmi.

[78] Pievēršu uzmanību tam, ka Tiesa šajā judikatūrā tieši neatsaucas uz Direktīvas 2004/38 27. un 28. pantu.

[79] Spriedums, 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín* (C-165/14, EU:C:2016:675, 81. punkts).

kārtības" un "valsts drošības" jēdzieni – kā atkāpes no Savienības pilsoņu vai viņu ģimenes locekļu uzturēšanās tiesībām pamatojums – ir jāsaprot šauri, tādējādi, ka dalībvalstis nevar noteikt to piemērojamību vienpusēji bez Savienības iestāžu kontroles [80]. Tiesa tādējādi nosprieda, ka jēdziens "sabiedriskā kārtība" katrā ziņā nozīmē, ka papildus sabiedriskās kārtības traucējumiem, ko rada jebkurš likumpārkāpums, pastāv reāls un pietiekami nopietns apdraudējums sabiedrības pamatinteresēm. Savukārt, runājot par jēdzienu "valsts drošība", no šīs judikatūras izriet, ka šis jēdziens ietver gan dalībvalsts iekšējo, gan ārējo drošību, tāpēc nopietns valsts iestāžu un dienestu darbības apdraudējums, kā arī iedzīvotāju izdzīvošana, tāpat kā ārējo attiecību vai tautu mierīgas līdzāspastāvēšanas būtiska traucējuma risks vai arī militāro interešu apdraudējums var ietekmēt valsts drošību [81].

113. Tāpēc uzskatu, ka garantijas piešķirt Austrijas pilsonību atsaukšana, ņemot vērā JY administratīvos pārkāpumus, nav balstīta uz reāla, pašreizēja un pietiekami nopietna apdraudējuma pastāvēšanu sabiedriskajai kārtībai vai valsts drošībai.

2) Laikposms no garantijas izsniegšanas dienas līdz tās atsaukšanas dienai

114. Attiecībā uz to, ka valsts kompetentajām iestādēm un tiesām ir jāņem vērā laikposms no garantijas izsniegšanas dienas līdz tās atsaukšanas dienai, atgādināšu, ka lēmums par JY izslēgšanu no Igaunijas Republikas pilsoņu kopuma tika pieņemts 2015. gada 27. augustā un lēmums par garantijas piešķirt Austrijas pilsonību atsaukšanu – 2017. gada 6. jūlijā.

115. Laikposms starp šiem diviem lēmumiem, manuprāt, ir pārāk ilgs, it īpaši ņemot vērā attiecīgajai personai izraisītās sekas, kas gandrīz divus gadus pēc atteikšanās no savas izcelsmes [dalībvalsts] pilsonības bija bezvalstniece, un tādējādi viņai bija liegtas visas ar viņas Savienības pilsoņa statusu saistītās tiesības, tostarp tiesības uz brīvu pārvietošanos un uzturēšanos.

3) Tiesību uz brīvu pārvietošanos un uzturēšanos ierobežojumi visā Savienības teritorijā

116. Runājot par tiesību uz brīvu pārvietošanos un uzturēšanos ierobežojumiem visā Savienības teritorijā, valsts kompetentajām iestādēm un tiesām būtu jāņem vērā arī tas, ka tāda attiecīgā persona kā JY pēc garantijas piešķirt pilsonību atsaukšanas vairs nevarēs atgūt Savienības pilsoņa statusu un ka šī zaudēšana tādējādi kļūs galīga.

117. Šī persona, kā tas ir izskatāmajā lietā, zaudē savas tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā un attiecīgā gadījumā saskaras ar grūtībām doties uz citām dalībvalstīm, it īpaši Igauniju, lai uzturētu faktiskas un regulāras saites ar savas ģimenes locekļiem, veiktu tajā savu profesionālo darbību vai arī veiktu visus nepieciešamos pasākumus, lai īstenotu šādu darbību Austrijā vai citās dalībvalstīs.

[80] Spriedums, 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín* (C-165/14, EU:C:2016:675, 82. punkts). Skat. arī spriedumus, 1974. gada 4. decembris, *van Duyn* (41/74, EU:C:1974:133, 18. punkts); 1975. gada 26. februāris, *Bonsignore* (67/74, EU:C:1975:34, 6. punkts); 1975. gada 28. oktobris, *Rutili* (36/75, EU:C:1975:137, 27. punkts); 1977. gada 27. oktobris, *Bouchereau* (30/77, EU:C:1977:172, 33. punkts); 1999. gada 19. janvāris, *Calfa* (C-348/96, EU:C:1999:6, 23. punkts), un 2004. gada 29. aprīlis, *Orfanopoulos* un *Oliveri* (C-482/01 un C-493/01, EU:C:2004:262, 64. un 65. punkts).

[81] Spriedums, 2016. gada 13. septembris, *Rendón Marín* (C-165/14, EU:C:2016:675, 83. punkts).

4) Iespēja attiecīgai personai atgūt izcelsmes dalībvalsts pilsonību

118. No Igaunijas valdības atbildes uz Tiesas uzdoto jautājumu tiesas sēdē izriet, ka saskaņā ar Igaunijas tiesībām pēc attiecīgās personas izslēgšanas no šīs valsts pilsoņu kopuma tā vairs nevar atgūt savu izcelsmes dalībvalsts pilsonību, jo viens no šīs pilsonības iegūšanas nosacījumiem ir astoņus gadus ilga uzturēšanās šajā dalībvalstī. Tādējādi Austrijas iestādes šo situāciju nevar neņemt vērā.

5) Ģimenes un profesionālās dzīves normāla attīstība

119. No Tiesas judikatūras izriet, ka valsts kompetentajām iestādēm un, attiecīgā gadījumā, valsts tiesām it īpaši ir jāpārbauda, ka attiecīgās dalībvalsts pilsonības zaudēšana ir saderīga ar pamattiesībām, kas garantētas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (turpmāk tekstā – "Harta"), kuras ievērošanu nodrošina Tiesa, un it īpaši ar *tiesībām uz ģimenes dzīves neaizskaramību*, kas nostiprinātas Hartas 7. pantā [82].

120. Izskatāmajā lietā no JY tiesas sēdē sniegtajiem apsvērumiem izriet, ka Bēgļu un bezvalstnieku aģentūra izvērtēja JY situāciju un 2020. gada 7. janvāra lēmumā secināja, ka viņa Austrijā uzturējusies nelikumīgi. Tādējādi JY saskaņā ar Patvēruma likuma 55. panta 2. punktu esot izsniegta tikai uzturēšanās atļauja humānu apsvērumu dēļ un, lai piekļūtu darba tirgum, viņai ir jāsaņem Nodarbinātības aģentūras izsniegta darba atļauja.

121. Šajos apstākļos valsts kompetentajām iestādēm un tiesām, izvērtējot samērīgumu, ir jāņem vērā arī nesamērīgās sekas, kas radīsies attiecīgajai personai un *ietekmēs tās ģimenes un profesionālās dzīves normālu attīstību*.

122. Izvērtējot samērīguma principa ievērošanu, valsts kompetentajām iestādēm un tiesām ir jāņem vērā iepriekšējos punktos raksturotie elementi.

b) Par valsts noteikumu spēju sasniegt ceļu satiksmes drošības mērķi un to saskaņotība

123. Vispirms, attiecībā uz valsts tiesību aktu konsekvenci, uzdošu tikai šādu jautājumu: vai valsts tiesību sistēmā ir ievērota konsekvence, ja ar satiksmes drošību saistītus pārkāpumus var neuzskatīt par pietiekami smagiem, lai atņemtu vadītāja apliecību, bet to dēļ attiecīgai personai var atsaukt garantiju piešķirt Austrijas pilsonību, tādējādi izraisot Savienības pilsonības un ar to saistīto tiesību zaudēšanu?

124. Man nav skaidrs, uz kādas argumentācijas pamata varētu secināt, ka konsekvences problēma nepastāv.

125. Turpinājumā, saistībā ar šo tiesību aktu spēju veicināt *StbG* 10. panta 1. punkta 6. apakšpunktā izvirzīto mērķu sasniegšanu, norādīšu uz acīmredzamu neatbilstību starp valsts tiesību aktos paredzēto pārkāpumu smagumu un sekām, kādas tie izraisa uz attiecīgās personas situāciju.

[82] Spriedums *Tjebbes* u.c., 45. punkts un tajā minētā judikatūra. Atgādinu, ka – saskaņā ar Hartas 1. pantu "Cilvēka cieņa" – "cilvēka cieņa ir neaizskarama. Tā ir jārespektē un jāaizsargā."

126. No šiem apsvērumiem jāsecina, ka tāds lēmums par garantijas piešķirt pilsonību atsaukšanu kā strīdīgais lēmums, kura dēļ attiecīgā persona tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā galīgi zaudē Savienības pilsoņa statusu ar ceļu satiksmes drošību saistītu administratīvo pārkāpumu dēļ, it īpaši tādu pārkāpumu dēļ, par kuriem nevar tikt atņemta vadītāja apliecība, nav saderīgs ar Savienības tiesību samērīguma principu.

127. Mana izklāsta noslēgumā, manuprāt, būtu interesanti citēt ģenerāladvokātu P. Mengoci, kurš savos secinājumos lietā *Tjebbes* u.c.[83] pauda viedokli, ka "ārkārtējā gadījumā – es ceru, pilnībā hipotētiskā –, ja kādas dalībvalsts tiesību akti paredzētu personai atņemt naturalizācijas kārtībā iegūtu pilsonību, kuras sekas būtu Savienības pilsonības zaudēšana, ceļu satiksmes noteikumu administratīva pārkāpuma dēļ, šāda pasākuma nesamērīgais raksturs atklātos adekvātuma trūkumā starp pārkāpuma niecīgo smagumu un Savienības pilsoņa statusa zaudēšanas dramatiskajām sekām".

V. Secinājumi

128. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, iesaku Tiesai uz *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa, Austrija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Tāda fiziskas personas situācija, kurai ir tikai vienas dalībvalsts pilsonība, kura ir atteikusies no šīs pilsonības un tādējādi no Eiropas Savienības pilsoņa statusa, lai iegūtu citas dalībvalsts pilsonību, atbilstoši šīs pēdējās minētās dalībvalsts lēmumam, kurā ir sniegta garantija piešķirt tai šo pilsonību, kas tomēr vēlāk tiek atsaukta, un kuras iesniegtais pieteikums piešķirt minēto pilsonību tiek noraidīts, liedzot šai personai atgūt Savienības pilsoņa statusu, pēc savas būtības un sekām ietilpst Savienības tiesību jomā.

2) LESD 20. pantam, lasot to Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 7. panta gaismā, principā nav pretrunā tādi dalībvalsts tiesību akti kā pamatlietā aplūkotie, ar ko šai dalībvalstij vispārēju apsvērumu dēļ ir atļauts atsaukt garantiju piešķirt pilsonību, pat ja šis atsaukšanas lēmums izraisa to, ka attiecīgā persona galīgi zaudē Savienības pilsoņa statusu un šī iemesla dēļ tā vairs nevar atgūt šo statusu un ar to saistītās tiesības, ar nosacījumu, ka valsts kompetentās iestādes, tostarp attiecīgā gadījumā valsts tiesas, atbilstoši Savienības tiesībām pārbauda, vai šis lēmums ir saderīgs ar samērīguma principu, ņemot vērā sekas, kādas šis lēmums izraisa uz attiecīgās personas situāciju, un līdz ar to pārbauda šī lēmuma saderību ar minēto principu.

   Veicot šo pārbaudi, iesniedzējtiesai atbilstoši Savienības tiesībām tostarp ir jāpārbauda, vai šāds lēmums ir pamatots, ņemot vērā šīs personas izdarīto pārkāpumu smagumu laikposmā no garantijas izsniegšanas dienas līdz tās atsaukšanas dienai, tās pārvietošanās un uzturēšanās tiesību ierobežojumus, iespēju atgūt izcelsmes [dalībvalsts] pilsonību un to, vai minētajai personai tas neizraisīs nesamērīgas sekas, kas ietekmē viņas ģimenes un profesionālās dzīves normālu attīstību, ņemot vērā Savienības tiesības.

   Tādējādi tāds lēmums par garantijas piešķirt pilsonību atsaukšanu kā *Wiener Landesregierung* (Vīnes federālās zemes pārvalde, Austrija) 2017. gada 6. jūlija lēmums, saskaņā ar kuru attiecīgā persona tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā galīgi zaudē Savienības pilsoņa statusu ar satiksmes drošību saistītu administratīvo pārkāpumu dēļ, it īpaši tādu pārkāpumu dēļ, kas nevar izraisīt vadītāja apliecības atņemšanu, nav saderīgs ar Savienības tiesību samērīguma principu.

[83] Ģenerāladvokāta P. Mengoci secinājumi lietā *Tjebbes* u.c. (C-221/17, EU:C:2018:572, 88. punkts).